

Školní vzdělávací program

*pro předškolní vzdělávání
v Mateřské škole Vostelčice, Choceň*

***-Rok je dlouhý provázek,
plný her a otázek-***

Platnost programu: 1. 9. 2021- 31. 8. 2023

Školní vzdělávací program zpracovala ředitelka školy s celým kolektivem učitelek.
Při tvorbě ŠVP PV jsme vycházeli z poznatků a zkušeností získaných v průběhu uplynulých let.

Schválen na pedagogické radě dne: 25. srpna 2021

Obsah ŠVP:

1. Identifikační údaje o mateřské škole

- 1.1. základní údaje o škole
- 1.2. obecná charakteristika školy
- 1.3. stručná charakteristika ŠVP PV

2. Podmínky vzdělávání

- 2.1 Věcné podmínky
- 2.2 Životospráva
- 2.3 Psychosociální podmínky
- 2.4 Organizace chodu mateřské školy
- 2.5 Řízení mateřské školy
- 2.6 Personální a pedagogické zajištění
- 2.7 Spoluúčast rodičů
- 2.8. Spolupráce s dalšími institucemi

3. Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

- 3.1 Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

4. Vzdělávání dětí nadaných

5. Vzdělávání dětí od dvou do tří let

6. Organizace vzdělávání

7. Charakteristika vzdělávacího programu

- 7.1 Metody a formy práce
- 7.2 Hlavní cíle a záměry

8. Vzdělávací obsah

- 8.1 Průběžné vzdělávání
- 8.2 Myšlenková mapa ŠVP PV
- 8.3 Integrované bloky ŠVP
- 8.4 Specifické vzdělávací aktivity
- 8.5 Nadstandardní aktivity

9. Evaluační systém

- 9.1 evaluace ŠVP PV
- 9.2 evaluace podmínek vzdělávání
- 9.3 evaluace průběhu vzdělávání
- 9.4 evaluace výsledků vzdělávání

1. Identifikační údaje o mateřské škole

1. 1. Základní údaje o škole

Název školy: Mateřská škola Vostelčice, Choceň
Sídlo školy: Smetanova 1682, 56501 Choceň
Zřizovatel školy: Město Choceň, ul. Jungmanova 301, 565 01 Choceň
IČO: 750 19 884

Ředitelka školy: Jana Charousová
Zástupkyně ředitelky: Petra Malochová Dis.
Lenka Vojtíšková
Vedoucí ŠJ: Marie Doležalová

Telefon: 465 471 691
E -mail: ms.vostelcice@seznam.cz
Webové stránky: msvostelcice.cz
Datová schránka: 4evk35h
GDPR pověřenec: JUDr. Ing. Et. Roman Ondrýsek, Ph.D., MBA

Počet tříd: 5
Počet dětí k 1. 9. 2020: 121
Počet zaměstnanců k 1. 9. 2021: 21

Platnost dokumentu: 1. 9. 2021 – 31. 8. 2023

2. 2. Obecná charakteristika školy

Naše mateřská škola má pět tříd s kapacitou 130 dětí.

Je umístěna poblíž centra města Chocně v klidném, pěkném prostředí uprostřed zeleně.

Otevřena byla 1. 3. 1982 jako závodní mateřská škola závodu ČKD Chocně. Dne 3. 10. 1991 byla předána Městu Chocně. V roce 2018 prošla budova mateřské školy rozsáhlou rekonstrukcí, přičemž došlo k přístavbě dvou nových tříd a přestavbě stávajících prostor včetně venkovního areálu.

Budova mateřské školy je pavilónového typu, s podsklepenou hospodářskou budovou uprostřed.

Třídy jsou mezi sebou propojeny, mají samostatné vchody a vstupy na školní zahradu.

Každá z pěti tříd tvoří samostatnou jednotku se sociálním zázemím. Prostorové uspořádání vyhovuje nejrůznějším skupinovým i individuálním činnostem dětí. Jedna ze tříd je uzpůsobena pro děti 2-3 leté. Mateřská škola má dostatečně velké světlé prostory. Dvě nové třídy jsou vybaveny barevně sladěným nábytkem. Původní třídy, včetně kuchyně, jsou zrekonstruované tak, aby

- byly v souladu s podmínkami vzdělávání
- odpovídaly počtu dětí a jejich věku
- byly zdravotně nezávadné (s důrazem na využití dostupných možností proti vzniku a šíření alergií)
- byly bezpečného a estetického vzhledu
- byly funkční a podnětné
- umožňovaly dětem spontánní aktivity a podporovaly zvolený styl pedagogické práce
- bylo zajištěno vhodné členění prostoru, vyhovující nejrůznějším skupinovým i individuálním činnostem dětí

Děti se samy svými výtvary podílejí na úpravě a výzdobě prostředí. Prostředí upravujeme tak, aby dětské práce byly dětem přístupné a mohli je shlédnout i jejich rodiče a návštěvníci školy.

Na budovu mateřské školy bezprostředně navazuje velká školní zahrada s krásnými vzrostlými stromy, umožňující rozvíjení dítěte ve všech oblastech výchovy a vzdělávání, rekreační a relaxační činnosti dětí.

Prostory školní zahrady jsou vybaveny vhodnými zahradními objekty tak, aby umožňovaly dětem rozmanité pohybové a další aktivity. Zahrada je vybavena pískovišti, barevným altánem, pítky pro děti, ohništěm, vodními hrátkami, hřištěm a zastřešenými terasami s pryžovým povrchem, herními sestavami na cvičení s průlezkami, skluzavkou a bazénem, který je v letních měsících plně využíván. K rozvoji environmentální výchovy slouží vyvýšené záhony, bylinková zahrádka, hmyzí domečky. K rozvoji polytechnické výchovy slouží dětem venkovní ponk s náradím.

Škola se nachází v blízkosti parků a chráněné přírodní rezervace „Peliny“, kterých využíváme pro pobyt venku. Negativem je rušnější silnice před školou z důvodu výstavby nové bytové lokality. Nabízíme nadstandardní aktivity, sportovní a kulturní akce pro rodiče a děti, plavecký kurz, lyžařský kurz, bruslení, sportovní dopoledne na tenisových kurtech, oslavy tradic aj.

O děti pečují plně kvalifikovaný a dobře sešraný kolektiv 11 učitelek, 1 asistent pedagoga, 1 školní asistent a 6 provozních pracovníků. Každodenní spolupráce pedagogického a provozního týmu probíhá v přátelském ovzduší, které je tím nejlepším základem pro klidné a stimulující psychosociální klima školy.

Mateřská škola je vyhledávána rodiči pro profesionální přístup všech zaměstnanců školy.

Rozdělení tříd:

1.třída – koťata

Nachází se v pravé části budovy v přízemí a je zde 24 dětí ve věku od 3 – 6 let. V letních měsících mohou pro své činnosti využít prostornou terasu se vstupem do bazénu.

2.třída – ježci

Tato třída se nachází v přízemí levé části pavilonu. Třída má také volný přístup na velkou terasu. Počet dětí na třídě je 24 a věkové složení je od 3-6 let.

3.třída – myšky

Třída se nachází v prvním patře v levé části pavilonu. Tato třída má 24 dětí smíšeného věku 3-6 let.

4. třída – veverky

Třída je nová a nachází se v prvním patře v pravé části pavilonu. Tato třída má 24 dětí smíšeného věku 3-6 let.

5. třída – berušky

Třída je umístěna v prvním patře mezi pavilony nad hospodářskou částí. Tato nová třída má 24 dětí smíšeného věku 3-6 let.

Vstřícností a vzájemným respektem vytváříme a podporujeme dobré partnerské vztahy školy, rodičů a dětí.

1. 3. Stručná charakteristika ŠVP PV

Školní vzdělávací program v naší mateřské škole nese název

„Rok je dlouhý provázek, plný her a otázek“



ŠVP PV je sestaven v souladu s RVP PV, který dává ucelený a jasný pohled na dítě předškolního věku v dnešních společenských podmínkách a je návodem, jak by měla probíhat výchova a vzdělávání v MŠ. Podporuje vše, co je pro dítě příznivé.

ŠVP vychází z podmínek mateřské školy, střídání ročních období ve spojení s lidskou činností, zvyky a tradicemi. Respektuje zájem dětí o globální události ve světě a jejich vztah k současné technice a společenské dění v obci i mimo ni.

Je zaměřen na vytváření správného vztahu ke zdravému životnímu stylu, zejména ke zdravému pohybu. Naše mateřská škola doplňuje přirozenou výchovu v rodině, plně respektuje výchovné zaměření rodiny, její specifika a posiluje její působení. Respektuje také Úmluvu o právech dítěte, s ohledem na své specifické postavení. Učitelky pečují o děti a chrání je před jakýmkoliv tělesným či duševním násilím.

Program, péče o dítě vychází z demokratických principů, opírá se o pedagogické, psychologické a hygienické normy péče o dítě předškolního věku. Zabezpečuje zdravý fyzický, psychický a sociální rozvoj dítěte a jeho spokojené prospívání v souladu s jeho přirozeností.

Naše mateřská škola je zaměřena na všeobecný rozvoj dítěte, kdy mu chceme poskytovat velký a rozmanitý okruh impulsů, kde by dítě našlo svůj talent a mohlo ho dále rozvíjet ve věku základní školní docházky. Takový impuls v tomto věku se může stát celoživotním zájmem či povoláním. Nejsme tedy specializovanou mateřskou školou. Klade to ovšem velké nároky na vysoké znalosti učitelek.

Držíme se těchto zásad:

Žije - li dítě v prostředí výtek, naučí se odsuzovat.

Žije - li dítě v prostředí nepřátelství, naučí se útočit.

Žije - li dítě v prostředí posměchu, naučí se být plaché.

Žije - li dítě v prostředí zahanbování, naučí se cítit provinile.

ale

Žije - li dítě v prostředí povzbuzování, naučí se důvěřovat.

Žije - li dítě v prostředí tolerance, naučí se trpělivosti.

Žije - li dítě v prostředí pochvaly, naučí se oceňovat.

Žije - li dítě v prostředí slušnosti, naučí se být čestné.

Žije - li dítě v prostředí bezpečí, naučí se věřit.

Žije - li dítě v prostředí spokojenosti, naučí se mít rádo.

Žije - li dítě v prostředí přátelství, naučí se být rádo na světě.

2. Podmínky a organizace vzdělávání

V této části je uvedena charakteristika podmínek vzdělávání v naší mateřské škole. Zjištění se opírají o výsledky evaluace (vlastního hodnocení školy) minulého školního vzdělávacího programu a následné analýzy.

Současně se zde objevují záměry, jak podmínky zlepšit a tak zkvalitnit úroveň vzdělávání.

2. 1. Věcné podmínky

Mateřská škola se skládá ze dvou pavilonů. Pavilony jsou dvoupatrové a jsou zde umístěny čtyři třídy. Každá třída tvoří samostatnou jednotku se sociálním zařízením, kuchyňkou na vydávání jídel a prostornou hernou, která se stává při odpočinku dětí ložnicí. V každé třídě je 24 dětí smíšeného věku. Pavilony spojuje hospodářská část, kde je umístěna ředitelna, kancelář vedoucí školní jídelny, kuchyň, kabinety, sborovna s kuchyňkou, logopedická místnost sloužící logopedickým asistentkám k individuální práci s dětmi s vadnou výslovností. I nově zařízená kuchyňka zpříjemňuje zaměstnancům přípravu na pedagogickou práci.

Nad hospodářskou částí se nachází pátá třída, ředitelna pro zástupkyni ředitelky a didaktický kabinet.

Budova je zabezpečená video-zvonky s bezpečnostním otvíráním.

V suterénu je technické zázemí, prádelna se sušárnou, ale také loutkárna, kterou využíváme v průběhu celého školního roku (divadla, vítání ročních období, hudebně dramatický kroužek Hlásek, metoda dobrého startu a anglický kroužek). Celý suterén je vzhledem k využívání loutkárně útulně upraven.

Nově zrekonstruovaná školní kuchyně je prostorná, vybavená moderními spotřebiči, nerezovým nábytkem a bezdotykovými bateriemi, odpovídá hygienickým normám a požadavkům.

Naše mateřská škola má dostatečně velké prostory a takové prostorové uspořádání, které vyhovuje nejružnějším skupinovým i individuálním činnostem dětí. Třídy se liší svou barevností, výzdobou i uspořádáním zájmových koutků (výtvarné, konstruktivní, čtenářské, prodejní, divadelní, námětové, společenské, experimentální). Tímto barevným uspořádáním a bohatou květinovou výzdobou ještě více navazovat v mateřské škole na atmosféru rodinné pohody.

Děti se mohou s vědomím své učitelky na třídě a s jasným cílem (záměrem) pohybovat po celé budově mateřské školy.

- V interiéru tříd a na schodištích jsou umístěny dekorativní dřevěné plastiky s dětskými motivy.
- Vybavení hračkami, pomůckami, náčiním, materiály a doplňky odpovídají počtu dětí i jejich věku; je průběžně obnovováno a doplňováno a pedagogy plně využíváno. V souladu s nároky dnešní doby chceme dětem vhodnou formou přibližovat moderní technologické pomůcky.
- Každá třída má k dispozici mluvicí skřípce, interaktivní stěnu s tlačítky, robotickou včelku Bee-bot, notebooky se vzdělávacími programy. Interaktivní koberec je společný pro všechny třídy. Z důvodu manipulace využívají interaktivní tabuli pouze třídy veverek a berušek.
- Děti se samy svými výtvary podílejí na úpravě a výzdobě interiéru budovy. Prostředí je upraveno tak, aby dětské práce byly dětem přístupné a mohli je shlédnout i jejich rodiče.

Všechny vnitřní i venkovní prostory mateřské školy splňují bezpečnostní a hygienické normy dle platných předpisů.

❖ Záměry:

- *pokračovat s doplňováním a obměňováním tříd kvalitními hračkami, didaktickými pomůckami a sportovním náčiním rozvíjející obratnost a pohyblivost dětí, aby odpovídala potřebám třídy, stylu práce pedagogů, věkovému složení třídy*
- *cíleně využívat interaktivní tabuli, interaktivní koberec a notebooky*
- *plánujeme pořídit interaktivní tabuli do každé třídy*

2. 2. Životospráva

- Dětem poskytujeme jednotnou plnohodnotnou a vyváženou stravu doplněnou o prvky současného trendu zdravé výživy, jídlo je podáváno třikrát denně.
- V podávané stravě je bohatě zastoupena vláknina, čerstvá zelenina a ovoce, zakysané mléčné výrobky.
- Vedoucí školní jídelny vyhodnocuje jídelníček z pohledu spotřebního koše, nutričních hodnot, skladby a pestrosti. Sleduje dodržování intervalů mezi jídly, množství, kvalitu, teplotu a další závazné ukazatele. Jednou do měsíce je jídelníček sestavován dětmi. Třídy se pravidelně střídají v možnosti navrhování jídelníčku.
- Děti mají dostatek tekutin - zajišťujeme pitný režim, který děti přirozeně využívají. Mají na výběr teplý ovocný či bylinkový čaj nebo čistou pitnou vodu. Obsluhují se samy dle individuální potřeby. Na zahradě mají děti přístup k pítku.
- Dětem ponecháváme volnost osobního tempa při jídle. Respektujeme požadavky rodičů – je možná dohoda s vedoucí školní jídelny o dietní stravě.

- Děti nikdy nenutíme do jídla, ale snažíme se, aby alespoň postupně ochutnaly nové potraviny a naučily se tak zdravému stravování – tomu napomáhají i „mazací dny“, kdy si děti při svačině samy mažou pomazánky na pečivo.
- Pravidelným, současně však flexibilním denním rytmem a řádem umožňujeme organizaci činností v průběhu dne přizpůsobit potřebám a aktuálním situacím v mateřské škole tak, aby mezi jednotlivými podávanými pokrmy byly dodržovány vhodné intervaly a současně byla rodičům dětí umožněna reakce na neplánované události v životě mateřské školy.
- Každodenní pobyt dětí venku s výjimkou nepříznivého počasí a mrazu dává dětem dostatek příležitostí k volnému pohybu. Potřebu volného pohybu dětí současně respektujeme i v interiéru mateřské školy.
- V teplém období se veškeré činnosti přesouvají na zahradu, a to jak dopoledne, tak i odpoledne.
- V denním programu respektujeme individuální potřebu aktivity, spánku a odpočinku jednotlivých dětí.
- Upravujeme spací aktivity dětí dle individuálních potřeb dětí - dětem s nižší potřebou spánku jsou nabízeny zájmové aktivity (kroužky) a jiné klidné činnosti. Do spaní nikdy dítě nenutíme!
- Přistupujeme k jednotlivým dětem na základě pedagogické diagnostiky s respektováním individuálních zvláštností a potřeby odpočinku dětského organismu.
- Ve škole podporujeme kulturu stolování současně s vytvářením pozitivních vztahů dětí k prostředí a zprostředkováváme vytváření dovedností a návyků správného chování a jednání.
- My, pedagogové se chováme podle zásad zdravého životního stylu tak, abychom poskytovali dětem přirozený vzor.

❖ Záměry:

- *nabídneme rodičům možnost ochutnávek jídel, tekutin, přednášky na téma zdravého stravování,*
- *vést děti ke zdravému stravování, které je součástí zdravého životního stylu*
- *v rámci zdravého životního stylu poskytnout dětem dostatek pohybových aktivit a dostatečně dlouhý pobyt venku*
- *do pohybových aktivit zapojovat nejen děti pohybově nadané, ale i děti s problémy hrubé motoriky*
- *vést děti k pitnému režimu po celý den – při pobytu venku, po odpočinku*

2. 3. Psychosociální podmínky

- V MŠ panují partnerské vztahy na základě úcty mezi všemi (děti – učitelky, zaměstnanci – rodiče, učitelky – ostatní zaměstnanci).
- MŠ je otevřená jak rodičům, kteří mají právo po domluvě s paní učitelkou, se pohybovat v prostorách třídy a přiměřeně zasahovat do chodu mateřské školy, tak ostatním partnerům.
- Před nástupem dětí do mateřské školy probíhá adaptační období. Doba dítěte se prodlužuje a přítomnost rodičů se zkracuje úměrně dle potřeby dítěte.
- Dospělí v MŠ jdou příkladem dětem svým prosociálním chováním.
- Veškeré volné činnosti (osobní hygiena, sebeobsluha) se provádí převážně neorganizovaně a samostatně, organizované činnosti jsou prováděny v prostoru, na koberci, u stolečku, ale především v pohybu, přechod mezi jednotlivými činnostmi probíhají dle potřeb dítěte.
- Dětem se dostává jasných a srozumitelných pokynů, třída je pro ně kamarádkým společenstvím, kde jsou všichni rádi.
- Postupně vyřazujeme nezdravé soutěžení mezi dětmi.
- Všechny děti mají rovnocenné postavení (je nepřípustné jakékoliv dítě zvýhodňovat či znevýhodňovat).
- Učitelky volí takové činnosti, které vedou k logickému myšlení, ke spoluúčasti, samostatnému rozhodování a k potřebám dětí.
- Preferujeme pozitivní ocenění (u dětí i dospělých) před výtkami, kritikou či tresty.
- Ve třídách jsou dětmi ve spolupráci s učitelkami vytvořena pravidla soužití – piktogramy.
- Dodržujeme zásady individuálního přístupu ke všem dětem (nejen k problémovým):
 - neodbýváme dítě, když se na něco ptá
 - v jednání s dítětem jsme pevní
 - příliš často nenapomínáme
 - nechválíme za každou cenu – řekneme dítěti v čem bylo úspěšné a v čem se má zdokonalit
 - nechráníme děti před důsledky činů

❖ Záměry:

- *vytvářet atmosféru rovnosti, optimismu, důvěry, porozumění a spolupráce, tak, aby se děti cítily příjemně, aby byly aktivní a měly chuť ke vzdělávacím činnostem*
- *upřednostníme popis činnosti i konání před pochvalou či trestem*
- *budeme pro děti vytvářet kamarádké společenství, v němž se budou cítit rády*
- *vytvářet pozitivní klima třídy pomocí společně vytvořených pravidel vzájemného soužití*
- *pokračovat v osvědčených adaptačních programech – Den otevřených dveří, nově - Den otevřené zahrady*

2. 4. Organizace dne

Provoz mateřské školy je od 6,00 do 16,30 hodin.

Rodiče přicházejí s dětmi do mateřské školy nejdéle do 8,15 hodin, aby nepřišly o žádnou z nabízených činností. Omluvy dětí jsou přijímány do 7,00 hod. Vyzvedávání dětí po obědě je možné od 12,15 do 12,45 hodin. Odpolední vyzvedávání dětí probíhá od 14.30 hodin, pokud si rodiče potřebují dítě vyzvednout dříve, je potřeba, aby se dopředu domluvili s paní učitelkou.

V čase od 15,45 do 16,30 hodin je tzv. konečná služba na třídě Koťátek.

Stravování dětí i personálu je zajištěno vlastní školní jídelnou. Po celý den mají děti zajištěn pitný režim. Při vydávání jídla je přihlíženo k individuálním potřebám dětí (alergie, diety apod.).

Rámcové uspořádání dne je následující:

Denní řád (režim dne) je dostatečně pružný a umožňuje reagovat na individuální možnosti dětí, na jejich aktuální potřeby. Spontánní a řízené činnosti jsou během dne vyvážené:

- děti zařazujeme do věkově smíšených tříd na základě přání rodičů,
- plánování jednotlivých činností vychází z potřeb, zájmů dětí a složení třídy,
- dětem je (po dohodě s učitelkami v kmenových třídách) umožněno setkávat se mezi sebou ve třídách, účastnit se školních akcí,
- uspořádání dne vychází z aktuální situace ve třídě (věkové složení, schopnosti a možnosti dětí, individualita), spočívá v kreativě učitelky (psychohygienické zásady – střídání různých aktivit s relaxací),
- nejsou překračovány stanovené počty dětí ve třídě. Spojování tříd je maximálně omezeno.

Režim dne:

6,00 – 6,30 hod.	děti se scházejí ve třídě Koťátek - spontánní hravé aktivity + přechod dětí do svých kmenových tříd podle aktuální situace a pracovní doby učitelek
6,30 – 9,45 hod.	spontánní hravé aktivity dětí, individuální, skupinkové činnosti, prožitkové učení hygiena, svačina, skupinkové činnosti, týmová práce - prožitkové učení, ověřování znalostí, rutinních dovedností, schopností aplikace a tvořivosti dětí
9,45 – 11,45 hod.	pobyt dětí venku
11,30 – 14,00 hod	hygiena, oběd, příprava na odpočinek, odpočinek na lehátku, klidové činnosti – učitelka přistupuje k jednotlivým dětem na základě pedagogické diagnostiky s respektováním individuálních zvláštností a potřeby odpočinku dětského organismu (tvořivý přístup učitelky dle aktuální situace a potřeb dětí)
14,00 – 16,30 hod.	vstávání, hygiena, svačina, zájmové činnosti, spontánní hry, pobyt venku
v 15,45 hod	pozvolný přechod dětí ze tříd na třídu Koťátek, nebo na školní zahradu podle aktuální situace a pracovní doby učitelek.

Činnosti dětí během dne

Režim celého dne je maximálně uvolněn tak, aby bylo možné co nejvíce vyhovět potřebám a zájmům dětí. Pevně je stanovena pouze doba podávání jídla, pobyt venku a odpočinek dětí. Od příchodu dětí do mateřské školy probíhají tyto činnosti:

- **ranní hry** – jsou spontánní, vycházejí ze zájmů a potřeby dětí, nebo řízené (motivované) je respektováno právo dítěte na hru bez přímé účasti učitelky,
- **řízené činnosti** – individuální, skupinové či kolektivní,
- **svačina** – děti si jídlo mohou brát libovolně, či na pokyn učitelky; probíhá od 8,00 do 8,45 hodin dle aktuální situace ve třídě;
- **příprava a pobyt venku** – probíhá v době od 9,45 – 11,45 hodin, pobyt venku ve třídě Veverek a Ježečků probíhá od 9,30 – 11,30 (s přihlédnutím k počasí a věku dětí);
- oběd – probíhá od 11,45 na všech třídách (u Koťátek a Ježečků v 11,30);
- **odpolední odpočinek** – do 14,00 hodin – doba odpočinku se postupně zkracuje, ale naprosto ctíme potřeby a požadavky dětí;
- **odpolední svačina** – probíhá po odpočinku a hygieně od 14,00 – 14,30 hodin.

Po odpolední svačině probíhají zájmové činnosti a hry do odchodu dětí, podle počasí také pobyt venku na školní zahradě.

Výlety, exkurze a kulturní akce jsou mimořádné aktivity, které pořádáme pouze v dopoledních hodinách. Rodiče jsou na začátku září, na pravidelné schůzce rodičů, informováni o akcích, které jsou naplánovány dopředu na celý školní rok nebo si tyto informace přečtou na informativních nástěnkách v šatnách, nebo se o nich dozví prostřednictvím webových stránek školy.

❖ Záměry:

- *dodržovat režim den – zajistit zejména odpovídající pobyt venku*
- *spojovat třídy pouze v nejnutnějších případech a o prázdninách*
- *o všech změnách informovat rodiče*

2. 5. Řízení mateřské školy

Vedení MŠ tvoří ředitelka, zástupkyně ředitelky a vedoucí ŠJ.

Ředitelka se snaží o vytváření ovzduší vzájemné důvěry a tolerance, zapojuje spolupracovníky do řízení MŠ, ponechává jim dostatek pravomocí a respektuje jejich názory.

Podíl zaměstnanců na řízení školy

Na řízení školy se podílí všichni zaměstnanci. Přinášejí návrhy, vznášejí náměty, požadavky, řešení, poskytují informace a zpětnou vazbu. Podílejí se na vyhodnocování podmínek školy. Jsou zodpovědní za svěřenou oblast. Povinnosti, pravomoci a úkoly všech zaměstnankyň jsou jasně vymezeny.

Pedagogická rada

Pedagogickou radu tvoří učitelky. Všechny důležité otázky pedagogického charakteru jsou diskutovány a přijatá řešení jsou závazná. Na pedagogických radách jsou probírány nové informace a poznatky z pedagogické i psychologické oblasti, diskutuje se o výsledcích vzdělávání, rozebírají se potřeby a podmínky učitelek pro další práci, vyhodnocuje se vzdělávací program školy atd.

Pedagogický sbor pracuje jako tým a zve ke spolupráci rodiče.

Kompetence učitelek

Učitelky se vyjadřují k zásadním pedagogickým otázkám (přijetí handicapovaného dítěte, vlastnímu vzdělávání, rozvrhu pracovní doby, skladby jídelníčku, plánu akcí školy, vzdělávání apod.). Jejich názory a argumenty jsou diskutovány a brány na vědomí. Mají velký prostor při práci s dětmi, ve volbě témat, postupů a metod. Realizace vzdělávacího procesu je naprosto v jejich pravomoci.

Vedení pedagogického týmu

Ředitelka se snaží učitelky pozitivně motivovat a vyzývat je ke spolupráci, předává informace, sděluje postřehy a poznatky z kontrolní činnosti a hospitací, nabízí školení a vzdělávací akce. Paní učitelky čerpají nové poznatky a inspiraci, sledují se navzájem - vzájemné hospitace, vnímají postupy a vedení dětí.

Školní vzdělávací program vydává ředitelka, avšak na jeho tvorbě spolupracuje s ostatními členy pedagogického týmu.

Kontrola

V mateřské škole jsou daná pravidla pro kvalitu práce všech zaměstnanců. Všichni jsou s nimi seznámeni a ředitelce slouží při jejich kontrole a vyhodnocování. Ředitelka školy vytváří zázemí a podmínky pro práci všech zaměstnanců. Viz. plán kontrolní a hospitační činnosti.

Vnější vztahy

Mateřská škola je vzdělávací instituce, která je ve středu zájmu pozornosti veřejnosti. Spolupracujeme s rodiči, hlavně ve vztazích pedagog – rodič. K další spolupráci dochází v oblasti spolupráce s odborníky (pedagogicko-psychologická poradna, logoped) a spolupráce s dalšími partnery (ZŠ, ZUŠ v Chocni). MŠ spolupracuje se zřizovatelem a s řadou institucí dle individuálních plánů a možností jednotlivých tříd.

Všichni ve škole se řídí platnými právními normami dodržují finanční limity a respektují výsledky kontrolních činností. Mateřská škola se snaží získávat nové vztahy, další spolupracovníky, sponzory, což pozitivně ovlivňuje klima ve škole samé i povědomí o škole navenek.

❖ Záměry:

- *vnímat týmovou spolupráci jako nezbytnou podmínku pro naplnění cílů RVP PV*
- *budovat pozitivní klima*
- *podporovat dobré vztahy a spolupráci se všemi zaměstnanci MŠ*
- *všechny změny a akce organizované vedením MŠ budou vždy předem zveřejněny*

2. 6. Personální a pedagogické zajištění

Mateřská škola je pětiletá a do každé z nich dochází 24 dětí.

V současné době pracuje v mateřské škole 21 zaměstnanců. Učitelka je 11 (včetně ředitelky), jeden školní asistent a asistent pedagoga. Provoz zajišťují čtyři provozní síly, provoz kuchyně zajišťují vedoucí ŠJ a dvě kuchařky. Provozní pracovníce mají na starosti nejen úklid celé mateřské školy, ale i praní ručníků a povlečení. Paní školnice a pan údržbář se starají o údržbu celého objektu včetně oprav dále pečují o zahradu /tráva, stromy, keře/, dohlíží na dodržování BOZP v areálu MŠ a přístupových prostor náležejících mateřské škole.

Kvalifikovanost a odbornost

Všechny učitelky a pedag. asistentka splňují podmínky odborné kvalifikace, popřípadě si kvalifikaci doplňují

Šest učitelky má kurz logopedické asistence. Pro nově příchozí učitelky zůstává prioritou se v této oblasti aktivně sebevzdělávat a tímto kurzem projít. Všechny učitelky ovládají PC techniku.

Další vzdělávání učitelky a zaměstnanců mateřské školy

- Učitelky se sebevzdělávají a ke svému dalšímu vzdělávání přistupují aktivně.

- Svoji kvalifikaci si doplňují individuálním studiem odborné literatury (logopedické příručky s novými metodami práce na rozvoj řeči, studium odborného pedagogického tisku – Informatorium, Poradce ředitelky atd).
- Na každý školní rok je vypracován plán samostudia jednotlivých učitelek.
- Pedagogický sbor funguje na základě jasně vymezených a společně vytvořených pravidel.
- Ředitelkou je podporována profesionalizace pracovního týmu /viz podpora studia /, jsou vytvářeny podmínky pro další systematické vzdělávání – účast na odborných seminářích, které si volí dle svého zájmu a potřeby pro rozvoj mateřské školy. Po ukončení semináře seznámí kolegyně se získanými informacemi na nejbližší poradě.
- Dále využíváme možnost vzájemných hospitací. Učitelky mají možnost obohatit své poznatky, zkušenosti, nápady a náměty o nové, získané prostřednictvím hospitace u kolegyně na jiné třídě. Každá vzájemná hospitace má písemnou formu a vyjádření obou učitelek. Kriteria jsou téměř stejná jako při hospitaci p. ředitelkou, a to:
 - ohlášení týden předem,
 - specifikovat – na co se má kolegyně zaměřit,
 - společný písemný rozbor – vyjádření sledované i sledující uč.,
 - u začínajících učitelek bude frekvence vzájemných hospitací vyšší.
- Služby učitelek jsou organizovány takovým způsobem, aby byla vždy a při všech činnostech zajištěna dětem optimální pedagogická péče.
- Učitelky se pravidelně střídají na směnách v týdenních cyklech.
- Je zajištěno překrývání přímé pedagogické činnosti učitelů každý den v každé třídě minimálně v rozsahu dvou a půl hodin.
- Učitelky jednají, chovají se a pracují profesionálním způsobem (v souladu se společenskými pravidly a pedagogickými a metodickými zásadami výchovy a vzdělávání předškolních dětí).

Učitelka odpovídá za:

- * školní /třídní / vzdělávací program je v souladu s požadavky RVP PV/
- * program pedagogických činností je promyšleně plánován a připravován
- * je pravidelně sledován průběh předškolního vzdělávání a hodnoceny jeho podmínky i výsledky
- * analyzuje věkové a individuální potřeby dětí
- * provádí evaluační činnosti
- * provádí pedagogickou diagnostiku
- * spolupracuje s rodiči

Učitelka mateřské školy vede vzdělávání tak, aby:

- * přinášelo dětem radost a pohodu
- * se rozvíjelo dle svých schopností a možností

- * bylo posilováno sebevědomí dětí
- * byly rozvíjeny sociální vztahy ve skupině dětí

❖ Záměry:

- *motivovat zaměstnance k dalšímu vzdělávání*
- *podporovat týmovou spolupráci*
- *provádět autoevaluaci práci učitelek*
- *udržet stávající stálý kolektiv jak pedagogických, tak i nepedagogických pracovníků*
- *aktivně reagovat na potřebné změny a zástupy, tak, aby byl co nejméně ohrožen provoz MŠ a výchovně vzdělávací proces*
- *na všech třídách zajistit překrývání učitelek, podpořit práci ve skupinách ve věkově smíšených třídách, a toto překrývání využít k individuální práci s dětmi*

2. 7. Spoluúčast rodičů

V Mateřské škole se všichni zaměstnanci chovají profesionálně a respektují prvotní a nezastupitelnou roli rodiny ve výchově dítěte. Nezasahujeme do soukromí a života rodiny, zachováváme diskrétnost a se sdělenými informacemi zacházíme velmi citlivě. Spolupracujeme s rodiči na optimalizaci výchovně vzdělávacího působení na dítě.

Informace

Rodičům jsou včas poskytovány informace o dění v MŠ i v jednotlivých třídách, o plánovaných a realizovaných aktivitách i o prospívání a rozvoji jejich dítěte. Informace jsou rodičům předávány různými formami: nástěnky v prostorách MŠ, pozvánky, informační letáky, osobní sdělení a webové stránky, které jsou průběžně aktualizovány.

Ze všech akcí pořádaných mateřskou školou je pořizována fotodokumentace a umisťována na „Rajče“.

Aktivní spolupráce

Spolupráce a komunikace s rodiči je na dobré úrovni. Rodičům je umožněn přístup do tříd.

Spolupracují s učitelkami, provozními pracovníky a s ředitelkou. Pomáhají s organizací některých aktivit - výlety a zapojují se jako dozor. Účastní se akcí pořádaných mateřskou školou (brigády, besídky, zahradní slavnosti, výstavy prací dětí, opékání buřtů atd.).

Poradenský servis

Paní učitelky předávají rodičům informace o rozvoji a pokrocích jejich dítěte, na požádání poskytují odborné informace o výchově a vzdělávání předškolních dětí a v případě zájmu zprostředkují rodičům kontakt na odborná pracoviště (PPP, SPC, logopedické pracoviště). Škola organizuje přednášky o problematice týkající se dětí předškolního věku, zveřejňuje zajímavé odborné články, přednášky a další zajímavé informace pro rodiče.

U předškolních dětí jsou rodiče seznamováni se základními znaky školní zralosti a s tím, jak nejlépe dítě společnými silami připravit na vstup do školy.

Sponzorství

Rodiče poskytují mateřské škole sponzorské dary, ať už ve formě finanční na nákup hraček či literatury pro děti, nebo ve formě drobných věcí jako jsou propagační materiály, omalovánky, papíry pro výtvarné aktivity dětí atd.

❖ Záměry:

- *vytvoření vzájemné důvěry mezi rodiči a školou*
- *nabídneme rodičům poradenský servis (zapůjčení odborných publikací),*
- *vytvářet spolupráci s rodiči na základě partnerství, organizovat malá setkání s rodiči spojená s prezentací profesních, tvořivých dovedností rodičů v mateřské škole*
- *pokračovat ve zlepšování informačního systému pro rodiče*
- *neustále aktualizovat webové stránky školy a poskytovat aktuální informace prostřednictvím třídního Facebooku*

Plán akcí s rodiči

Podzimní akce

- rozhovory s rodiči na začátku školního roku, seznámení s prostředím školy, poskytnutí základních informací o dění v naší škole
- setkání s Podzimníčkem - pracovní dílny vztahující se k ročnímu období
- posvícenské posezení „Jablíčkování“ – výměna receptů na jablíčkové dobroty + ochutnávka

Zimní akce

- adventní dárečky pro děti – začátek adventního období
- vánoční tvořivá dílnička a vánoční posezení při zpěvu koled, veršů, scének, vánoční jarmark
- rodiče čtou dětem – podporovat společné čtení a návštěva knihovny
- cvičí celá rodina + zimní dovádění – stavba sněhuláků

Jarní akce

- jarní tvořivé dílničky + Den matek – besídka + Den otců – hravé odpoledne s tatínky, dědečky
- karneval na ukončení školního roku na zahradě školy – pořádané rodiči
- vernisáž výtvarných prací v prostorách školní zahrady
- slavnostní vyřazování budoucích školáků

Celoroční akce

- společné plnění úkolů doma s dětmi po celý rok
- možnost absolvování plaveckého, lyžařského výcviku, bruslení s dětmi
- předčítání pohádek před spaním rodiči a prarodiči

2. 8. Spolupráce s dalšími institucemi:

Mateřská škola je vzdělávací instituce, která je ve středu zájmu pozornosti veřejnosti.

- Mateřská škola se snaží získávat nové vztahy, další spolupracovníky, sponzory, což pozitivně ovlivňuje klima ve škole samé i povědomí o škole navenek.
- Využíváme dobrých vztahů se zřizovatelem (účastníme se akcí pořádaných právě zřizovatelem).
- Spolupracujeme se ZŠ Choceňského a ZŠ Sv. Čecha – pořádání MDD, vzájemné návštěvy, s místním Domovem důchodců – návštěva s programem, mateřským centrem Kamínek a Beránek - - besedy, přednášky, společné hry dětí atd., ZUŠ – návštěva koncertů, tanečních vystoupení, sborem dobrovolných hasičů, DDM, přírodovědný kroužek Spongilit – soutěž Den Země, městskou knihovnou – besedy, předčítání, výpůjčky knih.
- Spolupracujeme s odborníky PPP, logopedickou ambulancí ve Vysokém Mýtě, plaveckou školou ve Vysokém Mýtě, Ski fanatik Hlinsko aj.
- V případě potřeby a zájmu o specializované služby, jako je logopedie či jiná péče o děti se speciálními vzdělávacími potřebami, ke kterým učitelky samy nejsou dostatečně kompetentní, jsou rodiče odkazováni ke spolupráci s příslušnými odborníky (klinický logoped, speciální pedagog, poradenský psycholog apod.).

❖ Záměry:

- *zapojení dětí a pedagogů do dění ve městě - vystoupení na besídce, Domov důchodců*
- *snaha získávání nových sponzorů a spolupracovníků z řad rodičů i občanů města.*
- *do výchovně vzdělávacího práce začlenit exkurze zajímavých míst města (radnice, hasičská zbrojnice, policejní stanice, zdravotní středisko, lékárna ...)*
- *úzká spolupráce se základními školami*

3. Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

- Podpůrná opatření prvního stupně pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami stanovuje mateřská škola i bez doporučení školského poradenského zařízení na základě plánu pedagogické podpory.
- Podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením školského poradenského zařízení.

Pojetí vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními

- dítětem se speciálními vzdělávacími potřebami je dítě, které k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření,
- podpůrná opatření realizuje MŠ,

- rámcové cíle a záměry vzdělávání jsou pro všechny děti v naší MŠ společné. U dětí se ŠVP je vzdělávání přizpůsobeno tak, aby vyhovovalo jejich potřebám a možnostem,
- snahou učitelek je vytvoření optimálních podmínek k rozvoji osobnosti každého dítěte, k dosažení co největší samostatnosti,
- při plánování a realizaci vzdělávání máme na zřeteli fakt, že se děti ve svých individuálních potřebách a možnostech liší, učitelky se snaží zapojit a maximálně využít vzdělávací potenciál každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti,
- podpůrná opatření prvního stupně stanoví MŠ, od druhého stupně podpory jsou podpůrná opatření stanovovány školským poradenským zařízením /ŠPZ/ po projednání s MŠ a zákonným zástupcem dítěte,
- pro děti s prvním stupněm podpůrných opatření je ŠVP podkladem pro zpracování plánu pedagogické podpory (PLPP – škola zpracovává samostatně),
- pro děti přiznanými podpůrnými opatřeními od druhého stupně je ŠVP podkladem pro tvorbu individuálního vzdělávacího programu (IVP – mateřská škola zpracovává na základě doporučení ŠPZ),
- učitelky volí vhodné (potřebám dětí odpovídající) vzdělávací metody a prostředky, které jsou v souladu se stanovenými podpůrnými opatřeními,
- dítě s přiznanými podpůrnými opatřeními je pozitivně přijato – jeho rozvoj osobnosti závisí na citlivosti a přiměřenosti okolí mnohem více než je tomu u dítěte, které není ve svých možnostech primárně omezeno,
- u dětí s přiznaným podpůrným opatřením je vzdělávací prostředí klidné a pro dítě podnětné, je zajištěna přítomnost asistentky pedagoga,
- snažíme se o úzkou spolupráci s rodiči, citlivě s nimi komunikovat a předávat potřebné informace. Spolupracujeme se SPC Kamínek, PPP Ústí nad Orlicí a Logopedickou ambulancí ve Vysokém Mýtě a v Horním Jelení.

Podmínky vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními, které zabezpečujeme v MŠ

- musí vždy odpovídat individuálním potřebám dětí
- uplatňujeme princip diferenciací a individualizace vzdělávacího procesu při plánování a organizaci činností, včetně obsahu, forem i metod vzdělávání
- realizujeme všechna stanovená podpůrná opatření při vzdělávání dětí
- osvojujeme specifické dovednosti v úrovni odpovídající individuálním potřebám a možnostem zaměřených na samostatnost, sebeobsluhu a základní hygienické návyky v úrovni odpovídající věku dítěte a stupni postižení
- spolupracujeme se zákonnými zástupci dítěte, školskými poradenskými zařízeními, v případě potřeby spolupracujeme s odborníky mimo oblast školství
- snížený počet dětí ve třídě v souladu s právními předpisy
- zajišťujeme přítomnost asistenta pedagoga podle stupně přiznaného podpůrného opatření
- vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami se uskutečňuje na základě ŠVP upravených podle speciálních vzdělávacích potřeb dětí

3. 1. Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

- Děti-cizinci a děti, které pocházejí z jiného jazykového a kulturního prostředí, potřebují podporu učitele mateřské školy při osvojování českého jazyka. Pokud rodiče sami neovládají český jazyk na úrovni rodilého mluvčího, nemohou své děti v poznávání českého jazyka přímo podpořit a děti se ocitají ve znevýhodněné pozici. Je třeba věnovat zvýšenou pozornost tomu, aby dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka začala být poskytována jazyková podpora již od samotného nástupu do mateřské školy.
- Při práci s celou třídou je třeba mít na vědomí, že se v ní nacházejí i děti, které se český jazyk učí jako druhý jazyk, uzpůsobit tomu didaktické postupy a děti cíleně podporovat v osvojování českého jazyka. Mateřské školy poskytují dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání.
- Zvláštní právní úprava platí pro mateřské školy, kde jsou alespoň 4 cizinci v povinném předškolním vzdělávání v rámci jednoho místa poskytovaného vzdělávání. V takovém případě zřídí ředitel mateřské školy skupinu nebo skupiny pro bezplatnou jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání v souladu s vyhláškou č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. Vzdělávání ve skupině pro jazykovou přípravu je rozděleno do dvou nebo více bloků v průběhu týdne.
- Ředitel mateřské školy může na základě posouzení potřebnosti jazykové podpory dítěte zařadit do skupiny pro jazykovou přípravu rovněž jiné děti, než jsou cizinci v povinném předškolním vzdělávání, pokud to není na újmu kvality jazykové přípravy. Při přechodu na základní školu by děti s nedostatečnou znalostí českého jazyka měly mít takové jazykové a sociokulturní kompetence v českém jazyce, které jim umožní se zapojit do výuky a dosáhnout školního úspěchu.
- Podpůrným materiálem při vzdělávání dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka je **Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro povinné předškolní vzdělávání**, který lze využívat při individualizované práci s dětmi s nedostatečnou znalostí českého jazyka již od nástupu do mateřské školy.

4. Vzdělávání dětí nadaných

- Vyhledávání dětí nadaných probíhá zejména pomocí pozorování, zpracování pedagogické diagnostiky a pohovorů s rodiči.
- Při zjištění, že by se mohlo jednat o nadané dítě, je vypracován Plán pedagogické podpory podle oblastí (rozvoj druhů nadání, případná podpora oslabených oblastí) a individuálních

potřeb dítěte. Nejpozději po třech měsících bude navázána spolupráce s PPP či SPC k dalšímu odbornému posouzení ve spolupráci se zákonnými zástupci dítěte.

- Po stanovení diagnostiky probíhá stimulace rozvoje nadaného dítěte, a to dle doporučení poradenského zařízení prostřednictvím didaktických materiálů a různých pomůcek.

4.1. Podmínky vzdělávání dětí nadaných

- Mateřská škola je vybavena dostatečným didaktickým materiálem a pravidelně pomůcky pro vzdělávací činnost doplňujeme o novinky. Dětem mohou být zadávány individuální úkoly vyšší náročnosti a děti mají tedy možnost pracovat s různou škálou obtížnosti a rozvíjet tak
- Budeme preferovat individuální práci, samostatnost při řešení, experimentování, zadávání úkolů pro posílení samostatnosti, rozhodnosti, komunikačních dovedností, odpovědnosti. Mateřská škola bude průběžně vyhodnocovat pokroky dítěte a dávat zpětnou vazbu rodičům – viz PLPP, IVP.

❖ Záměry:

- *nadále spolupracovat s poradenskými zařízeními*
- *ve spolupráci s rodiči připravit odpovídající podmínky pro vzdělávání /odpovídající prostory, didaktické a kompenzační pomůcky, popřípadě zajištění AP/*
- *zajistit i poradenský servis*

5. Vzdělávání dětí od dvou do tří let

Předškolní vzdělávání má vhodně doplňovat rodinnou výchovu a smysluplně obohacovat denní program dítěte a zároveň mu poskytovat dle jeho potřeb odbornou péči. Při podpoře a rozšíření institucionální péče o děti mladší tří let by se učitelky měly zamýšlet nad možnými riziky a vyvarovat se např. preferování zájmů dospělých nad zájmy dvouletého dítěte, nebezpečí přetěžování a manipulace.

Mateřská škola přijímá zpravidla děti od tří let věku, u dětí mladších tří let se snažíme zabezpečit:

- dostatečné množství podnětných, bezpečných hraček, pomůcek – nastavit jasná pravidla pro jejich používání a ukládání,
- bezpečné uložení hraček určených pro děti starší – uzavíratelné skříňky, vyšší police apod.
- využívání pouze odpovídajícího zahradního vybavení MŠ (průlezky, skluzavky a další prvky
- vhodný sedací nábytek – bezpečný a stabilní
- zázemí pro zajištění hygieny /nočníky/,
- delší dobu pro adaptaci dítěte,
- laskavý, důsledný přístup k dítěti a individuální péči
- srozumitelná a jednoduchá pravidla a řád
- stálé prostředí a učitelku.
- dostatečný prostor pro volný pohyb i hru dětí

- uspokojení individuálních potřeb – aktivity, odpočinku nebo spánku
- bezpečí a klid pro odpočinek v průběhu celého dne

Zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let

V současné době se děti mladší tří let vzdělávají v I. třídě (koťátka) . Ve vzdělávání dětí mladších tří let převládají spontánní činnosti nad řízenými. Nejčastěji uplatňujeme individuální či skupinovou formu činností. V plné míře akceptujeme vývojová specifika (individualizace, diferenciací). Při plánování vzdělávací nabídky pro děti mladší tří let vycházíme z jednoduchých principů:

- jednoduchost,
- časová nenáročnost,
- známé prostředí a nejbližší okolí,
- smysluplnost a podnětnost,
- dostatek prostoru a času pro volný pohyb a hru dítěte.

Při vzdělávání dětí od dvou do tří let využíváme metody práce vhodné pro tuto věkovou kategorii:

- situační učení,
- spontánní sociální učení (nápodoba),
- prožitkové učení,
- učení hrou a činnostmi.

❖ Záměry:

- *úzce spolupracovat s rodiči takto malých dětí*
- *do budoucna budeme i nadále upravovat podmínky pro vzdělávání dětí dvouletých, případně posilovat pedagogický personál o chůvy, snižovat počet na třídách apod.*

6. Organizace vzdělávání

6. 1. Přijímání dětí

Děti jsou přijímány (vzhledem k převyšující poptávce) podle kritérií stanovených ředitelkou školy ve spolupráci s MÚ Chocẽ (viz směrnice „ Kritéria pro přijímání dětí k předškolnímu vzdělávání v MŠ“). Rodiče jsou s nimi seznamováni v době zápisu do MŠ. Do MŠ jsou přijímány děti od 3 let, nejdříve však děti od 2 let.

6. 2. Organizace zápisu

Ředitelka Mateřské školy Vostelčice, Chocẽ, příspěvková organizace, Jana Charousová po dohodě se zřizovatelem a v souladu s § 34 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším a jiném vzdělávání /školský zákon/ ve znění pozdějších předpisů stanoví místo a termín zápisu do MŠ (zápis se koná v období od 2. května do 16 května).

Při podání žádosti o přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání předloží zákonný zástupce originál rodného listu dítěte, občanský průkaz a potvrzení praktického lékaře pro děti a dorost o tom, že se dítě podrobilo stanovenému pravidelnému očkování.

6. 3. Zařazení dětí do tříd

- Mateřská škola má 5 tříd s celkovou kapacitou 118 dětí. Celodenní provoz je v 5 třídách.
- Ve třídách je 24 dětí, všech třídy jsou heterogenní, což znamená, že každou třídu navštěvují děti ve věku od tří do šesti let, při odkladu školní docházky do sedmi let. Do jednotlivých tříd jsou děti zařazovány dle přání rodičů (sourozenci, příbuzní, kamarádi)

6.4. Povinné předškolní vzdělávání

Předškolní vzdělávání je povinné od počátku školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne pátého roku věku do zahájení povinné školní docházky dítěte.

- povinné předškolní vzdělávání má formu pravidelné denní docházky do mateřské školy v pracovních dnech
- povinnost plnit předškolní vzdělávání není dána ve dnech, které připadají na období školních prázdnin. Dítě má však nadále právo docházet do mateřské školy ve všech dnech, kdy je v provozu
- povinné předškolní vzdělávání probíhá v mateřské škole v rozsahu **4 hodin denně, a to od 8,00 do 12,00 hodin**. V této době musí být dítě přítomno v mateřské škole a účastnit se vzdělávacího programu školy. Dítě má právo využívat celou provozní dobu mateřské školy, tj. od 6,00 hod. do 16,30 hod.

Individuální vzdělávání dítěte

- dítě může plnit povinné předškolní vzdělávání jiným způsobem - individuálním vzděláváním
- individuální vzdělávání probíhá mimo mateřskou školu a jeho průběh je plně v kompetenci rodičů dítěte.
- tuto skutečnost je zákonný zástupce povinen oznámit škole nejpozději 3 měsíce před počátkem školního roku.
- oznámení musí **obsahovat**: jméno a příjmení, rodné číslo, místo trvalého pobytu dítěte
důvody pro individuální vzdělávání dítěte
uvedené období, ve kterém má být dítě individuálně vzděláváno

- mateřská škola ověří úroveň osvojování očekávaných výstupů v jednotlivých oblastech formou rozhovoru a připravených pracovních činností s dítětem v rozsahu cca 1 hodiny

Termíny ověřování:

- třetí čtvrtek v měsíci listopadu /hodinu lze domluvit/
- náhradní termín první čtvrtek v měsíci prosinci /hodinu lze domluvit/
- rodiče jsou povinni se dostavit s dítětem v uvedeném termínu k ověření výsledků individuálního vzdělávání
- v odůvodněných případech /nemoc, pobyt v zahraničí/ jsou rodiče povinni předem ohlásit neúčast dítěte na ověřování a dohodnout si s ředitelkou školy náhradní termín.
- pokud rodič nezajistí účast dítěte na ověřování vzdělávacích výsledků a nedomluví si náhradní termín, ředitelka školy ve správním řízení ukončí individuální vzdělávání dítěte. Dítě pak bude nadále plnit povinné předškolní vzdělávání řádnou docházkou do mateřské školy.



7. Charakteristika ŠVP PV

Školní vzdělávací program v naší mateřské škole nese název:

„Rok je dlouhý provázek, plný her a otázek“

Naše motto:

*„Naše děti mají ručičky – a ty musejí stále něco dělat.
Naše děti mají nožičky – a ty chvíli nepostojí,
stále by chtěly běhat nebo alespoň chodit.
Kromě tělíček mají naše děti také hlavičky,
které myslí, povídají, dívají se, prostě vnímají okolní svět.“*

K.Čapek

Koncepce vychází zejména z dlouhodobého záměru a zkušenosti celého kolektivu zaměstnanců, jak pedagogických tak provozních.

Naším dlouhodobým záměrem je vychovat šťastné a spokojené děti, dát jim dobré základy do života. (chceme, aby z našich dětí vyrostl slušný člověk, zdravý na těle i na duši).

Klademe důraz na citovou výchovu. Naše dlouhodobá filosofie je:

„Pokud jsou šťastné a spokojené děti, jsou spokojení i rodiče.“

A tady spočívá těžiště naší práce, tedy ve spolupráci s rodinou. Mateřská škola je otevřená rodičům, mají možnost kdykoliv přijít, pořádáme hravá odpoledne s rodiči, posezení účelová, či oddychová, akce pro děti s rodiči na naší pěkné zahradě. Snažíme se o to, aby byly děti zdravé, zdravě sebevědomé, samostatné v rozhodování a konání, kamarádké, ohleduplné k ostatním dětem, mladším či zdravotně postiženým, aby se naučily orientovat v tak složitém světě.

K tomu nám napomáhá heterogenní uspořádání tříd.

Zaměřujeme se na podporu zdraví u dětí předškolního věku, na estetické i ekologické cítění dítěte, chceme, aby si z pestré nabídky mohly vybrat to, co je nejvíce zaujme a na tom základu dále rozvíjet a prohlubovat vědomosti, dovednosti a návyky. Vycházíme z toho, že každá bytost je jedinečná a tudíž je třeba s každým dítětem pracovat individuálně. Chceme, aby naše mateřská škola poskytovala dětem pocit bezpečí a pohody, aby byla místem, kde se plní přání a touhy dětí po kolektivu vrstevníků a kde je odbornou individuální péčí rozvíjena tvořivost, schopnost i talent.

Naším krédem je, aby děti i rodiče vždycky vzpomínali na mateřskou školu s dobrým pocitem, že se jim u nás líbilo a že si děti odnesly dobré základy do života.

7.1. Hlavní zásady, principy, metody a formy práce

Vzdělávání probíhá ve všech činnostech a situacích, které se v průběhu dne vyskytnou. Poměr spontánních a řízených aktivit je vyvážený. Konkrétní vzdělávací cíle učitelky naplňují didakticky zacílenou činností. Dítě se aktivně účastní v prožitkovém a interaktivním učení zpravidla ve skupinách nebo individuálně. Všechny činnosti obsahují prvky hry a tvořivosti.

Mezi oblíbené formy naplňující záměry vzdělávání patří množství aktivit pořádaných mateřskou školou: divadelní představení v mateřské škole, výlety za poznáním, výstavy výrobků dětí, mikulášská a vánoční nadílka pro děti, návštěvy výstav, choceňského divadla, Ekocentra v Pardubicích, vystoupení dětí pro rodiče, návštěva základní školy, pečení koláčů – oslava tradic – Masopust, Posvícení, Velikonoce, zábavné odpoledne, loučení se školáky.

U dětí s vadou řeči provádíme od letošního roku individuální procvičování na základě spolupráce s klinickou logopedkou. K rozvoji dětí s odkladem školní docházky využíváme individuálních vzdělávacích plánů. K rozvoji nadaných a talentovaných dětí vypracováváme individuální vzdělávací plán.

K hlavním zásadám a principům práce patří:

- respektování individuality dítěte
- rovný přístup všech dětí ke všem činnostem
- svobodná volba činností, nenásilné vedení dětí
- rozvíjíme hrou i řízenou činností komunikativní schopnosti dětí
- otevřenost vůči rodičům i veřejnosti
- umožňujeme dětem zkoumání a objevování okolního světa
- zaměřujeme se na výslovnost a rozvoj slovní zásoby dítěte

Obtížné úkoly předškolního vzdělávání ve zdravém a pohodovém prostředí plném nových podnětů vedoucích k tvořivosti a k zájmu o nepoznané může plnit jen nekonfliktní pracovní kolektiv kvalifikovaných učitelek se stálým zájmem o další vzdělávání. Důležitá je i spolupráce učitelek mezi sebou, spolupráce s vedením školy i vystupováním na veřejnosti. Všichni zaměstnanci se aktivně podílejí na vytváření rodinné atmosféry, kde děti zažívají spoustu přirozených zážitků, a to vše ve spolupráci s rodinou.

Formy vzdělávání

Mateřská škola je celodenní mateřskou školou, jejímž hlavním cílem je příprava dětí do života a na základní školu, uplatňujeme zde integrovaný přístup vzdělávání na základě integr. bloků, který probíhá v průběhu celého dne, ve všech činnostech v pohodových podmínkách. Učitelky mají možnost přizpůsobit vzdělávání aktuální situaci a zájmů dětí.

K tomu využíváme všech dostupných forem vzdělávání:

- prožitkové a kooperativní učení hrou, které je založeno na přímých zážitcích dítěte
- upřednostňujeme smyslové vnímání jako základ veškerého přirozeného poznávání
- využíváme spontánních nápadů dětí, podporujeme dětskou zvědavost a potřebu objevovat
- aktivně podporujeme rozvoj komunikativních dovedností
- uplatňujeme situační učení, spontánní sociální učení, didakticky cílenou činnost
/spontánní i organizované činnosti jsou vzájemně provázané a jejich poměr je vyvážený/
- individuální, skupinové a frontální přístupy
- styl vzdělávání je založen na principu vzdělávací nabídky – na individuální volbě a aktivní účasti dítěte – probouzíme, úkolujeme, kontrolujeme

Děti s odkladem školní docházky mají vytvořený individuální vzdělávací plán na posílení jejich slabších stránek ve spolupráci s PPP, součástí výchovného působení je nabídka aktivit se zapojením celé rodiny a základní školy a spolupráce s dalšími institucemi.

7.2. Hlavní cíle mateřské školy

Naše mateřská škola je zaměřena na všeobecný rozvoj dítěte, kdy mu chceme poskytnout velký a rozmanitý okruh impulsů, kde by dítě, díky široké nabídce objevilo svůj talent a mohlo ho dále rozvíjet.

Dalším cílem je, aby každé dítě, které odchází do základní školy, bylo bez řečových vad.

Postupným naplňováním cílů mateřské školy směřujeme k naplňování rámcových cílů RVP PV a k rozvíjení klíčových kompetencí. Chceme připravit děti na realitu života, zvýšit jejich pohybový potenciál. Úzkou spoluprací s rodinou a školou vytvoříme pohodové prostředí pro jejich individuální rozvoj, v němž se dítě cítí bezpečně a má možnost vyjádřit své pocity, přání.

Rámcové cíle RVP PV:

1. rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání

- **zdravý vývoj dítěte**, plně rozvíjet fyzickou, psychickou, i sociální stránku dítěte
- **sportovní zaměření a zdravý životní styl**. Jedním ze současných problémů dětí je spousta sedavých aktivit a málo pohybu. Děti v předškolním věku pro svůj zdravý a přirozený vývoj pohyb potřebují, měl by se jim dostávat v mateřské škole v plné míře a různými formami. Tím by se zlepšila jejich kondice, správné držení těla i odolnost vůči nemocem. Už od 3 let by se měly seznamovat s různými druhy sportu a zdokonalovat ve svých dovednostech přiměřené svému věku. Aktivovat k pohybu pomohou i hudebně pohybové hry.

2. osvojení si základů hodnot na nichž je založena naše společnost:

- komunikace s rodinou

Naše mateřská škola podporuje rodinnou výchovu a pomáhá rodičům v péči o dítě. Rodiče mají možnost zapůjčit si odbornou literaturu, je jim umožněn vstup do třídy, což dětem pomáhá při adaptaci a zvykání si na školu. MŠ doplňuje funkci rodiny, která je v současné době často neúplná nebo velmi zaměstnaná. Preferujeme každodenní komunikaci s rodiči a jejich každodenní vstup do tříd – dokončení hry a společný úklid hraček s dítětem při odchodu z mateřské školy.

U předškolních dětí v období zápisu do ZŠ jsou zváni ke konzultacím o individuálních pokrocích dítěte a jejich připravenost na vstup do ZŠ.

- spolupráce se ZŠ

Mateřská škola stojí poblíž ZŠ Sv. Čecha i nadále chceme spolupracovat hlavně s pí. učitelkami z prvních tříd při přiblížení světa předškolních dětí v mateřské škole a naopak nahlédnout do světa prvňáčků, zkonzultovat své zkušenosti a sjednotit své požadavky na znalosti dětí, aby přechod do základní školy probíhal plynule a bez problémů. K vzájemnému přiblížení by měla vést spolupráce při návštěvě kulturních akcí v základní škole a naopak.

3. získání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí:

- naučit děti žít ve společenství ostatních dětí a rozvíjet jejich schopnost komunikace, tolerance, pochopení a vzájemné pomoci
- rozvoj osobností samostatných, zdravě sebevědomých, schopných komunikovat a spolupracovat
- dostatečně připravit dítě na vstup do základní školy a na budoucí život

Dlouhodobé cíle:

- vytvořit pohodové prostředí rodinného typu pro děti předškolního věku

Vytvořit prostředí, kde v kolektivu vrstevníků za dohledu učitelek budou splněny podmínky pro uspokojování potřeb a zájmů dětí, aby se cítily spokojené, v bezpečí, teprve pak se může zdravě rozvíjet. Na úpravě a zdokonalování prostředí bude spolupracovat celý kolektiv mateřské školy.

- nenásilnou formou děti seznámit s reálným životem

V současné době se klade důraz na volnější výchovu dětí, v níž jsou stanoveny volnější hranice a kde má dítě větší zodpovědnost. Dítě má větší volnost volby a učitelka zde slouží jako poradce a pomocník. Dítě má mít možnost seznámit se s reálným životem nejen z obrázků a z vysvětlování, ale hlavně praktickou činností a v nesoutěživém prostředí, ve kterém může každý jedinec vyniknout.

- všímat si, naslouchat, komunikovat, prosadit se, rozhodnout

V současné době je dítě středem pozornosti. Má méně povinností a minimální omezení s minimální námahou. V mateřské škole si zvyká na určitý režim, dodržování společných pravidel, učí se naslouchat druhým, komunikovat, prosadit se, rozhodnout a všítat si a rozumět věcem i mimo své blízké okolí. Naším cílem je naučit děti správnému chování ve skupině vrstevníků a ve společnosti, vážit si hodnot i přírody. Vedeme je k samostatnosti a zodpovědnosti samy za sebe.

- zdravá výživa a zvýšení tělesné aktivity

Zdravý životní styl je důležitý pro budoucí generaci. Posílení tělesné zdatnosti a obratnosti, otužování, zdravá strava a pitný režim, život bez nadváhy s dostatkem pohybu a se správným držením těla.

Důležitá je duševní pohoda. Vytvářením bezpečného prostředí pomáhá předcházet úrazům.

Přiměřeným způsobem provádět prevenci drog a kouření.

To jsou hlavní zásady, které by měly být vštěpovány dětem od útlého věku.

- obohacovat citový život dítěte

V této přetechizované a médií ovládané době jsou děti zranitelné a citlivé. Potřebují se naučit radovat se z obyčejných dětských zážitků a zjistit, že zábava není jen hra na počítači a sledování televize. Je třeba, aby děti nebyly jen konzumenty zábavy, ale aby samy objevovaly a tvořily estetické prostředí a obohacovaly svůj život novými prožitky.

- spolupráce s rodinou a základní školou

Vstup do mateřské školy i přechod do základní školy jsou pro dítě velkou a náročnou změnou.

Můžeme mu pomoci tím, že se budeme vzájemně informovat, spolupracovat a jednotně ho připravovat na životní změny.



8. Vzdělávací obsah

Hlavní téma je rozděleno do pěti integrovaných bloků, které koresponduje s klíčovými kompetencemi v souladu s RVP PV a jsou společné pro všechny třídy MŠ a ty jsou na úrovni tříd rozpracovány do podoby tematických celků a projektů v třídních vzdělávacích programech. Integrované bloky se vzájemně doplňují, prolínají a přecházejí plynule jeden do druhého, Bloky poskytují dostatek zajímavých a různorodých podnětů, rozvíjí dovednosti a schopnosti dítěte, obohacují jejich praktickou zkušenost a prohlubují jejich poznání. Dítě tak získává a zdokonaluje své kompetence postupně a průběžně.

Všechna témata školního vzdělávacího programu jsou vzájemně propojena, promítají se **do pěti vzdělávacích oblastí** a získávají podobu **dílčích cílů**.

- | | |
|----------------------|-----------------------------|
| 1. Biologické | Dítě a jeho tělo |
| 2. Psychologické | Dítě a jeho psychika |
| 3. Interpersonální | Dítě a ten druhý |
| 4. Sociálně-kulturní | Dítě a společnost |
| 5. Environmentální | Dítě a svět |

Jejich průběžné naplňování směřuje k dosahování dílčích kompetencí, které jsou základem pro postupné budování **kompetencí klíčových**.

Klíčové kompetence pro etapu předškolního vzdělávání:

1. Kompetence k učení.

- pracují s encyklopedií, knihami
- pracují samostatně podle návodů a instrukcí
- experimentují s různými druhy materiálu
- aktivně se zapojují do námětových a didaktických her

2. Kompetence k řešení problémů.

- aktivně reagují na vzniklou situaci – mají prostor k samostatnému řešení situací
- pracují s metodickými listy, labyrinty
- využívají intelektuálních her (pomůcek), samy hledají postup k řešení
- experimentují s materiály (dřevo, textil, plasty, sklo apod.)

3. Kompetence komunikativní.

- sdělují zážitky – komunitní kruh
- verbální hry (hry se slovy, rytmičné hry)
- popisují obrázky, situace „čtení“ obrázků
- vyjádření pocitů (pohybem, dramatické, hudebně pohybové, výtvarné ztvárnění)

4. Kompetence sociální a personální.

- spolupracují ve skupinách (pomáhají si, podporují se)
- vyhodnocují své práce a práce druhých

5. Kompetence činnostní a občanské.

- podílejí se na tvorbě třídních pravidel
-

Veškeré naše vzdělávání vede ke snaze vybavit každé dítě takovou úroveň klíčových kompetencí, která je pro něho dosažitelná.

Celoroční téma s názvem „Rok je dlouhý provázek, plný her a otázek“ je závazné pro všechny třídy.

Cíle tématu jsou:

- rozvoj pocitu sounáležitosti s živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemi
- pěstovat vztah k české zemi, prohlubovat poznatky o společenském životě a kultuře
- vytvářet vztah k místu a prostředí, ve kterém dítě žije
- posilovat vztah k mateřštině, seznamovat děti s tradicemi, zvyky a písněmi, obohacovat jejich znalosti vhodnými národními pohádkami

Cíle jsou v souladu s RVP PV a jejich naplňování probíhá plánováním činností ve čtyřech základních rovinách:

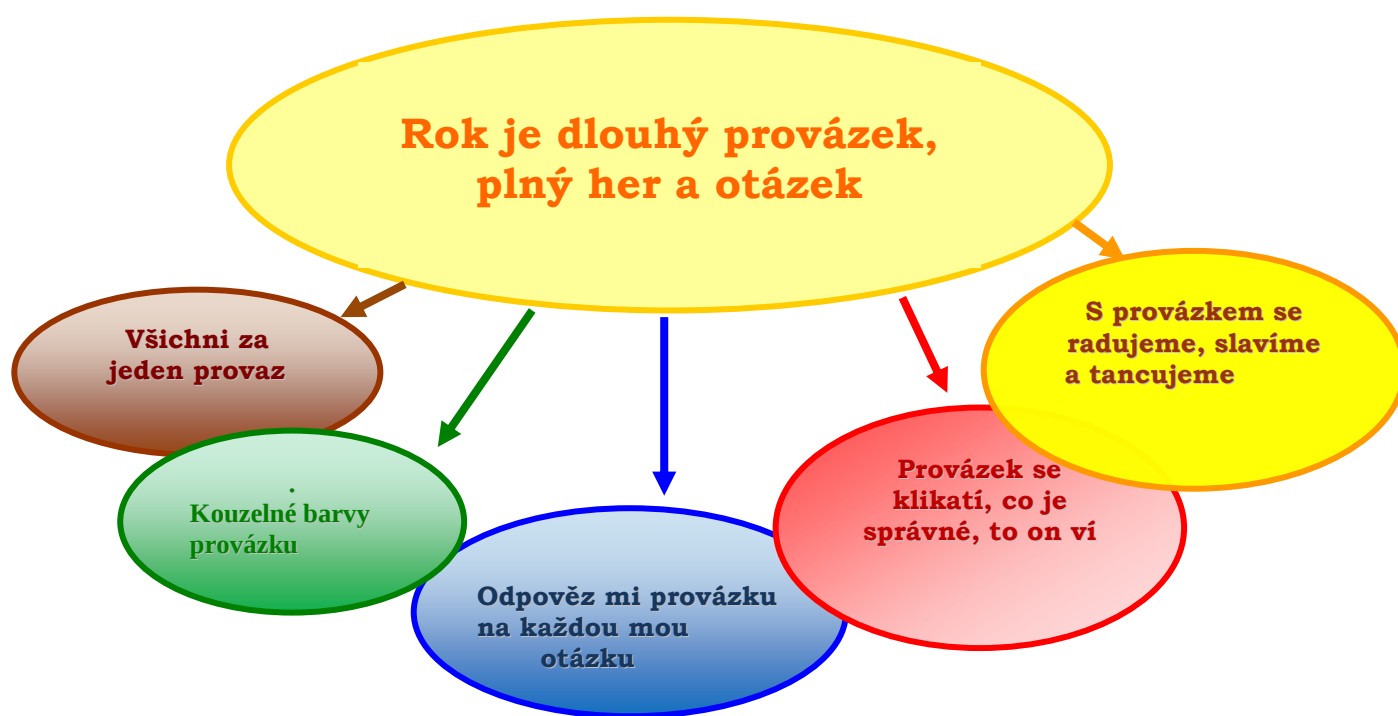
- 1) průběžné vzdělávání
- 2) integrované bloky
- 3) specifické vzdělávací programy
- 4) nadstandardní aktivity

8.1. Průběžné vzdělávání

Probíhá při každodenním kontaktu dítěte s vrstevníky a dospělými v mateřské škole a k jeho realizaci denně využíváme:

- prostředí – děti se pohybují bezpečně v prostředí školy, seznamují se s pravidly bezpečného chování, pomáhají pečovat o estetický vzhled prostředí třídy, školy
- kontaktů s dospělými a vrstevníky, děti uplatňují návyky společenského chování ve styku s dospělými a vrstevníky, adaptují se na život v mateřské škole, komunikují vhodným způsobem s vrstevníky s dospělými, dodržují dohodnutá pravidla
- péče o vlastní osobu – děti mají povědomí o významu péče o zdraví a čistotu, zvládají základy sebeobsluhy a hygienické návyky, seznamují se se způsoby ochrany osobního zdraví a bezpečnosti
- napodobování vzorů chování a jednání a dovedností – dospělý jsou pro děti vzorem, zdokonalují své komunikační dovednosti – aktivní a pasivní slovní zásobu, spisovný slovník a pravidla komunikace
- pohybové aktivity – děti mají možnost přirozeného spontánního pohybu po celou dobu pobytu v MŠ, rozvíjejí své pohybové schopnosti a dovednosti v oblasti jemné a hrubé motoriky, manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, rozvíjejí svou pohybovou zdatnost, osvojují si praktické dovednosti přiměřené ke svému věku, dětem navozujeme příležitost a činnosti k prevenci úrazů hrozících při hrách, pohybových činnostech, dopravních situacích, k prevenci nemoci a nezdravých návyků
- hra a práce – navozujeme činnosti zaměřené na porozumění pravidel vzájemného soužití a chování, hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor, dohrát hru apod.

8. 2. Myšlenková mapa ŠVP PV



8.3. Integrované bloky

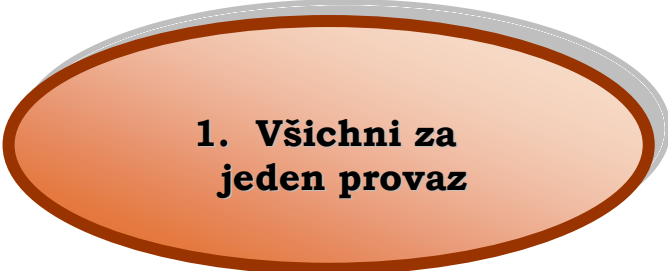
- * Hlavní téma je rozděleno do pěti integrovaných bloků, které koresponduje s klíčovými kompetencemi v souladu s RVP PV.
- * Témata integrovaných bloků vycházejí z přirozeného střídání ročních období ve spojení s lidskou činností, zvyky a tradicemi.
- * Obsah vzdělávání je plánován na tři roky, Jsou rozvíjeny všechny kompetence a to i prostřednictvím neformálního kurikula (tzn. podmínek) a v souvislosti s individualizací vzdělávání na základě poznávání dětí a vedení záznamů o jejich vývoji. Každý integrovaný blok obsahuje tematické části, které jsou předlohou k vytvoření třídních vzdělávacích programů.
- * V rámci jednotlivých integrovaných bloků jsme stanovili kompetence, které v TVP naplňujeme prostřednictvím dílčích cílů.
- * Integrované bloky rozpracováváme na třídách do tematických částí, k nim vybíráme kompetence ze ŠVP a učitelky na třídách ke kompetencím přiřadí dílčí cíle, které plní prostřednictvím činností a očekávané výstupy, co by dítě mělo zvládnout po ukončení tematické části.

- * Konkretizované výstupy upřesňují požadavky na jednotlivé očekávané výstupy v podobě činností a příležitostí tak, aby bylo zcela jasné, co by mělo dítě zpravidla na konci předškolního vzdělávání dokázat (zvládnout).
- * S pomocí konkrétních očekávaných výstupů stanoví učitelky v rámci integrovaných bloků cílenou vzdělávací nabídku, která je pro naplňování očekávaných výstupů smysluplná a účelná.
- * Kurikulum je závazné pro všechny pracovníky MŠ.
- * Plánování na třídách musí vždy vycházet z diagnostiky dětí a zpětné vazby předcházející tematické části.

Plánování a realizace tematických částí jsou prováděny podle následujících zásad:

- Každý integrovaný blok obsahuje několik tematických částí, které si učitelky vybírají dle potřeby (určitá část školního roku, roční období, svátky....) a pracují s ní po dobu, která je ke splnění tematické části nutná.
- Doba práce s tematickou částí není stanovená, záleží to na individuálních potřebách dětí v každé třídě.
- Bude-li třeba, budeme tematické části doplňovat, upravovat, popřípadě měnit – směrodatné jsou pro nás potřeby a zájmy dětí, návrhy rodičů, naše poznatky apod.
- Tematické části jsou rozpracovány do TVP a vychází z nabídky ŠVP. Nabídka je doporučená, ne však závazná.
- Plánované činnosti jednotlivých oblastí vychází z podmínek třídy, měly by nést znaky prožitkového učení (spontaneita, objevnost, komunikativnost, prostor pro aktivitu a tvořivost, celostnost) a připravují je společně učitelky na třídě.
- Každodenní nabídka činností by měla zasahovat do všech oblastí vzdělávání.
- K preferovaným činnostem patří spontánní hra, experimentace, psychomotorická cvičení, výlety, exkurze, kooperativní hry, práce s encyklopediemi, třídění odpadu, ruční práce s přírodním a odpadovým materiálem.
- K nadstandardním činnostem, za jejichž obsahovou náplň zodpovídají pověřené učitelky patří pěvecký kroužek Hlásek, MDS.

Program integrovaného bloku:



1. Všichni za jeden provaz

Vzdělávací nabídka je dále konkretizována ve třídních programech jednotlivých tříd

Vzdělávací záměr tematického celku:

- **mateřská škola a vztahy mezi lidmi** - adaptace na nové a neznámé prostředí - nástup do MŠ, prostředí MŠ, vztahy mezi dětmi a dospělými, kamarádi,
- **uvědomění si sám sebe** – identita, pohlaví, sociální role, osobnost, právo být sám sebou,
- **pravidla vzájemného soužití** – v rodině, v mateřské škole, na veřejnosti.

Charakteristika:

Děti se seznamují dle svých možností, schopností, dovedností s prostředím školy, s právy a povinnostmi, které vyplývají z pobytu v MŠ. Z konkrétních situací se naučí vyvozovat pravidla soužití v MŠ. Poznává své kamarády, zjišťuje, čím se kamarádi liší a co mají společného. Vytváří si pravdivý obraz o sobě, své identitě, svých schopnostech a svém místě ve skupině. Učí se samostatně řešit různé situace. Společně s kamarády slaví v MŠ různé svátky (narozeniny, MDD apod).

Připravuje se na zápis do ZŠ a odchod do ZŠ (roli školáka).

1. INTEGROVANÝ BLOK

Všichni za jeden provaz

Klíčové kompetence:

K učení:

- 1/2 - získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení
- 1/3 - orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- 1/4 - klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem děje, chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo
- 1/6 - odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých

K řešení problémů:

- 2/2 - řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně, náročnější s oporou a pomocí dospělého
- 2/5 - zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- 2/7 - chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit
- 2/8 - nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

Komunikativní:

- 3/1 - ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- 3/5 - ovládá dovednosti předcházející psaní a čtení
- 3/7 - dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, telefon atd.)

Sociální a personální:

- 4/1 - samostatně rozhoduje o svých činnostech, umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- 4/2 - uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- 4/4 - ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřít, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje. V běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku, je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy

Činnosti a občanské:

- 5/1 - svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- 5/5 - má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně, váží si práce i úsilí druhých
- 5/9 - spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí smyslu a chápe potřebu je zachovávat
- 5/10 - uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat, chápe že všichni lidé mají stejnou hodnotu

1. INTEGROVANÝ BLOK

Všichni za jeden provaz

Očekávané výstupy:

1. Dítě a jeho tělo

Podoblast: Fyzický rozvoj a pohybová koordinace

- zvládne základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí

Konkretizované výstupy:

- *postavit se zpříma a udržet správné držení těla po dobu vnější kontroly*
- *běhat, skákat, udržovat rovnováhu na jedné noze*
- *vyrovnávat svalové dysbalance v běžném pohybu*
- *otočit se čelem vzad bez ztráty rovnováhy a orientace*
- *zvládat nižší překážky, zvládat různé druhy lezení*
- *házet a chytat míč, užívat různé náčiní, nářadí*
- *užívat různé pomůcky k pohybu (tříkolky, koloběžky, odrážedla)*
- *pohybovat se bezpečně ve skupině dětí*
- *pohybovat se koordinovaně a jistě, a to i v různém přírodním terénu (např. v lese, na sněhu, v písku)*
- *přizpůsobit či provést jednoduchý pohyb podle vzoru či pokynů*
- *pohybovat se dynamicky po delší dobu (např. běhat při hře 2 minuty a více)*
- *být pohybově aktivní po delší dobu (10 minut a více) v řízené i spontánní aktivitě*

Podoblast: Jemná motorika, koordinace ruky a oka

- ovládá koordinaci ruky a oka, zvládá jemnou motoriku (kreslí, maluje, stříhá, modeluje....)
- zachází s předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji a běžnými pracovními pomůckami)

Konkretizované výstupy:

- *upřednostňovat užívání pravé či levé ruky při kreslení či v jiných činnostech, kde se preference ruky uplatňuje*
- *tužku držet správně, tj. dvěma prsty, třetí podložený, s uvolněným zápěstím*
- *vést stopu tužky při kresbě, apod.*
- *napodobit základní geometrické obrazce, různé tvary, popř. písmena*
- *pracovat se stavebnicemi, skládkami (stavět z kostek, navlékat korálky, skládat mozaiky, zavázat klíčku)*
- *zvládat výtvarné činnosti, provádět jednoduché úkony s výtvarnými pomůckami (např. tužkou, pastelem, štětcem, nůžkami) a materiály (např. papírem-překládání, textilem, modelovací hmotou)*
- *kreslit, malovat, modelovat, vytrhávat, stříhat, lepit, vytvářet objekty z přírodních i umělých materiálů*
- *zacházet správně s jednoduchými rytmickými a hudebními nástroji (např. trianglem, bubínkem, chřestidly)*

Podoblast: Sebeobsluha

- zvládne sebeobsluhu, uplatňuje základní hygienické návyky (stará se o osobní hygienu, přijímá potravu a tekutiny, umí stolovat, postará se o sebe a své osobní věci obléká se, svléká se, obouvá se apod.)
- zvládne jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě)

Konkretizované výstupy:

- *pečovat o osobní hygienu, samostatně zvládat pravidelné běžné denní úkony (např. používat toaletní papír a splachovací zařízení, mýt si a utírat ruce, umět používat kapesník)*
- *samostatně se oblékat, svlékat, obouvat, zapnout knoflíky, zipy, zavázat tkaničky*
- *samostatně jíst, používat příbor, nalít si nápoj, popř. polévku, používat ubrousek*
- *postarat se o své osobní věci, o hračky a pomůcky*
- *udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce*

2. Dítě a jeho psychika

2.1. Jazyk a řeč

Podoblast: Výslovnost, gramatická správnost řeči, porozumění, vyjadřování, dorozumívání

- správně vyslovuje, ovládá dech, tempo i intonaci
- pojmenuje většinu toho, čím je obklopeno
- učí se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
- porozumí slyšenému (zachytí hlavní myšlenku příběhu, sleduje děj a zopakuje je ve správných větách)
- formuluje otázky, odpovídá, hodnotí slovní výkony, slovně reaguje
- naučí se z paměti krátké texty (reprodukuje říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu)
- sluchově rozlišuje začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slově
- sleduje očima zleva doprava
- pozná některá písmena, číslice, pozná napsané své jméno
- projevuje zájem o knížky, soustředěně poslouchá četbu, hudbu, sleduje divadlo, atd.

Konkretizované výstupy:

- *znát většinu slov a výrazů běžně používaných v prostředí dítěte (např. sdělit svoje jméno a příjmení, adresu, jména rodičů, sourozenců, kamarádů, učitele, rozumět většině pojmenování, které se týká dítěti známých předmětů, popř. znát i některé, které se týkají vzdálenějšího světa)*
- *mít přiměřeně bohatou slovní zásobu, dokázat osvojená slova aktivně uplatnit v řeči, používat větší množství slovních obrátů, správně určovat a pojmenovávat věci a jevy ve svém okolí*

- používat jednoduchá souvětí, vyjádřit myšlenku, nápad, mínění, popsat situaci, událost, vyjádřit svoje pocity, prožitky
- dodržovat pravidla konverzace a společenského kontaktu – řečovou kázeň (např. dokázat naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, dokázat zformulovat otázku, samostatně a smysluplně odpovědět na otázku, umět komentovat zážitky a aktivity, posuzovat slyšené)
- dorozumět se verbálně i nonverbálně (např. používat gesta, udržet oční kontakt, reagovat správně na neverbální podněty)
- sledovat a zachytit hlavní myšlenku příběhu, vyslechnutý příběh převyprávět samostatně, věcně správně, popř. dokázat odhadnout, jak by mohl příběh pokračovat
- předat vzkaz
- chápat jednoduché hádanky a vtipy
- poznat a najít k sobě slova, která se rýmují, doplnit chybějící slovo rýmu
- poznat a vyhledat slova protikladného významu (antonyma), podobného významu (synonyma), stejně znějící a slova různého významu (homonyma)
- rozkládat slova na slabiky
- vyčlenit hlásku na počátku a na konci slova
- rozlišit krátké a dlouhé samohlásky

2.2. Poznávací schopnosti

Podoblast: Pozornost, soustředěnost, paměť

- záměrně se soustředí na činnost a udrží pozornost
- pozná a pojmenuje většinu toho, čím je obklopeno
- naučí se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatuje a vybavuje

Konkretizované výstupy:

- soustředěně poslouchat pohádku, hudební skladbu, divadelní hru (např. sledovat pozorně divadelní představení a následně ho reprodukovat), nenechat se vyrušit – neodbíhat od činnosti, pracovat v klidu (např. vyřešit labyrint)
- udržet pozornost i při méně atraktivních činnostech
- uposlechnout pokyn dospělého a řídit se jím
- zapamatovat si krátké říkanky, rozpočítadla, jednoduché básničky, písničky a reprodukovat je, přijmout jednoduchou dramatickou úlohu
- zapamatovat si pohádku, děj, příběh a převyprávět ho
- záměrně si zapamatovat a vybavit si prožité příjemné i nepříjemné pocity (např. vyprávět zážitky z výletu), viděné (např. vyjmenovat květiny viděné na procházce), slyšené (např. zapamatovat si rytmus, melodii)
- pamatovat si postup řešení (např. postup jednoduché stavby, postup řešení labyrintu, určitý algoritmus, zapamatovat si umístění obrázku na konkrétním místě - Pexeso)
- zapamatovat si různé zvuky zvířat, běžně užívaných předmětů – sklo, papír, kov, dřevo, ale i událostí – kroky, dveře, tekoucí voda, vítr, déšť, bouřka apod., melodii (zvuky hudebních nástrojů), jednoduché taneční kroky, pořadí cviků nebo úkonů (např. skákání Panáka), krátký rytmický celek
- uplatňovat postřeh a rychlost

Podoblast: Řešení problémů, učení

- postupuje a učí se podle pokynů a instrukcí

Konkretizované výstupy:

- *jednoduchý problém vyřešit samostatně i ve spolupráci s kamarády, při složitějších se poradit, postupovat podle pokynů a instrukcí*

Podoblast: Rozlišování obrazných znaků a symbolů, grafické vyjadřování

- zaměřuje se na to co je z poznávacího hlediska důležité (odhaduje podstatné znaky vlastnosti předmětů, nachází společné znaky, podobu, a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)

Konkretizované výstupy:

- *rozlišit některé jednoduché obrazné symboly, piktogramy a značky, umět je používat (např. číst piktogramy, pochopit obrázkové čtení)*
- *pochopit význam piktogramu (např. pravidla chování ve skupině, v hromadném dopravním prostředku, znát význam elementárních dopravních značek a označení nebezpečí (elektrina, zákaz rozdělování ohně, koupání, skákání do vody atd.)*
- *rozpoznat některé grafické znaky s abstraktní podobou (např. zná některé číslice, písmena, dopravní značky)*
- *sledovat očima zleva doprava a dle potřeby i zprava doleva, případně v dalších směrech, jmenovat objekty zleva doprava, vyhledat první a poslední objekt ve skupině, vést čáru zleva doprava, shora dolů*
- *objeovat význam ilustrací, soch, obrazů*

Podoblast: Základní matematické, početní a číselné pojmy a operace

- chápe základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívá (porovnává, uspořádává a třídí soubory předmětů podle pravidla, orientuje se v elementárním počtu cca do šesti, chápe číselnou řadu, v rozsahu první desítky, pozná více, méně, stejně, první, poslední apod.)
- přemýšlí, vede jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit

Konkretizované výstupy:

- *rozpoznat geometrické tvary - čtverec, kruh, trojúhelník, obdélník*
- *rozumět a používat základní pojmy označující velikost (malý - velký, větší - menší, nejmenší - největší, dlouhý- krátký, vysoký - nízký, stejný)*
- *rozumět a používat základní pojmy označující hmotnost (lehký - těžký, lehčí - těžší, nejlehčí - nejtěžší, stejně těžký)*
- *porovnat a uspořádat předměty dle stanoveného pravidla (např. od nejmenšího k největšímu; poznat, co do skupiny nepatří), třídít předměty minimálně dle jednoho kritéria (např. roztřídit knoflíky na hromádky dle barvy, tvaru, velikosti)*
- *orientovat se v číselné řadě 1 - 10, vyjmenovat ji, porovnat, že 5 je více než 4, chápat číslo jako počet prvků*
- *posoudit početnost dvou souborů a určit počet do 6 (např. o kolik je více a o kolik je méně, kde je stejně)*
- *chápat, že číslovka označuje počet (např. 5 je prstů na ruce, 5 je kuliček)*
- *chápat jednoduché souvislosti, nacházet znaky společné a rozdílné, porovnat, dle společných či rozdílných znaků (např. vybrat všechny předměty vyrobené ze dřeva), zobecňovat vybrat ovoce, zeleninu, hračky, nábytek, dopravní prostředky atd.), řešit jednoduché labyrinty, rébusy a hádanky*
- *řešit labyrinty (sledovat cestu)*

Podoblast: Časoprostorová orientace

- chápe prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi, apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině částečně se orientovat v čase

Konkretizované výstupy:

- rozlišovat vpravo – vlevo na vlastním těle, v prostoru s oporou o nějaký předmět
- rozlišovat a používat základní prostorové pojmy (např. dole, nahoře, uprostřed, před, za, pod, nad, uvnitř, vně, u, vedle, mezi, nízko, vysoko, na konci, na kraji, vpředu, vzadu, blízko, daleko, dopředu, dozadu, nahoru, dolů) a těchto pojmů běžně užívat
- rozlišovat vzájemnou polohu dvou objektů
- orientovat se v řadě (např. první, poslední, uprostřed)
- orientovat se v prostoru podle slovních pokynů
- orientovat se v časových údajích v rámci dne (např. dopoledne, poledne, odpoledne)
- rozlišovat základní časové údaje, uvědomit si plynutí v čase (např. noc, den, ráno, večer, dnes, zítra, včera, dny v týdnu)
- rozlišovat roční období (jaro, léto, podzim, zima) i jejich typické znaky

2.3. Sebepojetí , city a vůle

Podoblast: Sebevědomí a sebeuplatnění

- odloučí se na určitou dobu od rodičů a blízkých, je aktivní i bez jejich opory
- uvědomuje si svou samostatnost, zaujímá vlastní názory a postoje a vyjadřuje je

Konkretizované výstupy:

- přijímat pobyt v mateřské škole popř. i na ozdravně rekreačním pobytu jako běžnou součást života (vědět, že rodiče chodí do zaměstnání, dítě do MŠ)
- zapojovat se do činností, komunikovat a kooperovat s dětmi i se známými dospělými, odmítnout neznámé dospělé
- respektovat a přijímat přirozenou autoritu dospělých
- uvědomovat si, že fungování skupiny je postaveno na pravidlech soužití, podílet se na nich a respektovat je
- umět se rozhodovat o svých činnostech (samostatně se rozhodovat, co udělat, jak se zachovat, i o tom, co neudělat, co odmítnout, čeho se neúčastnit)
- snažit se uplatnit své přání, obhájit svůj názor
- umět kooperovat, dohodnout se s ostatními
- nebát se požádat o pomoc, radu

Podoblast: Sebeovládání a přizpůsobivost

- ve známých a opakujících se činnostech a v situacích, kterým nerozumí ovládá svoje city a přizpůsobuje jim své chování
- uvědomuje si své možnosti a limity (své silné a slabé stránky)
- přijímá pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnává se s ním, učí se hodnotit svoje osobní pokroky

Konkretizované výstupy:

- *reagovat přiměřeně dané situaci (odmítat agresi, přijímat vzor společenského chování, umět se podřídit)*
- *odhadnout, na co stačí, uvědomovat si, co mu nejde, co je pro ně obtížné*
- *plánovat přiměřeně věku (ví, čeho chce dosáhnout a proč)*
- *hodnotit druhé, sebe hodnotit vzhledem k aktuální situaci a možnostem*
- *přijímat drobný neúspěch (vnímat ho jako přirozenou skutečnost, že se mu někdy něco nedaří), umět přijmout sdělení o případných dílčích nedostacích, být schopné se z něho poučit*
- *přizpůsobit se společenství, projevovat zájem o spolupráci*
- *umět se přizpůsobit změnám*

Podoblast: Vůle, vytrvalost, city a jejich projevy

- vyvíjí volní úsilí, soustředí se na činnost a její dokončení
- prožívá radost ze zvládnutého a poznaného
- uvědomuje si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišuje citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí

Konkretizované výstupy:

- *odložit splnění osobních přání na pozdější dobu*
- *odhadnout, na co stačí, uvědomovat si, co neumí a co se chce naučit (vyhledávat příležitosti, umět požádat o pomoc)*
- *přijmout povinnost, soustředit se na činnost a samostatně ji dokončit*
- *přijímat pokyny*
- *plnit činnosti podle instrukcí*
- *přiměřeně reagovat ve známých situacích, umět se zklidnit, ovládnout se, potlačit projev agrese*
- *projevovat se citlivě k živým bytostem, přírodě i věcem, pomáhat druhým (např. kamarádům, mladším, slabším, aj.)*
- *přirozeně a v míře dané osobnostními předpoklady projevovat pozitivní i negativní emoce (soucit, radost, náklonnost, spokojenost, ale také strach, smutek)*
- *přirozeně projevovat radost z poznaného a zvládnutého (radovat se, že umí píseň, básničku, ukazuje obrázek, předvádí taneček, výrobek)*
- *Rozhodovat sám o sobě (o svém chování)*

3. Dítě a ten druhý:

Podoblast: Komunikace s dospělým

- navazuje kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překoná stud, komunikuje s ním vhodným způsobem, respektuje ho

Konkretizované výstupy:

- *navazovat kontakty s dospělým (např. s novým učitelem)*
- *spolupracovat s dospělým*
- *respektovat dospělého, komunikovat s ním vhodným způsobem (s ohledem na situaci a podmínky)*
- *obracet se na dospělého o pomoc, radu atd.*
- *rozlišovat vhodnost oslovení i tykání a vykání*

Podoblast: Komunikace s dětmi, spolupráce při činnostech

- přirozeně a bez zábran komunikuje s druhým dítětem, navazuje a udržuje dětská přátelství
- spolupracuje s ostatními

Konkretizované výstupy:

- *aktivně komunikovat s druhými dětmi bez vážnějších problémů (vyprávět, povídat, poslouchat, naslouchat druhému)*
- *chápat a respektovat názory jiného dítěte, domlouvat se, vyjednávat*
- *vyhledávat partnera pro hru, domlouvat se, rozdělovat a měnit herní role, hru rozvíjet a obohacovat*
- *spolupracovat při hrách a aktivitách nejrůznějšího zaměření, být ostatním partnerem*
- *vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení /4.7.*
- *využívat neverbální komunikaci (úsměv, gesta, řeč těla, apod.)*

Podoblast: Sociabilita

- uplatňuje své individuální potřeby, přání, a práva s ohledem na druhého
- přijímá a uzavírá kompromisy, řeší konflikt domluvou
- dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržuje herní pravidla
- respektuje potřeby jiného dítěte, dělí se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělí si úkol s jiným dítětem
- brání se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.

Konkretizované výstupy:

- *obhajovat svoje potřeby, svůj postoj či přání, přijímat také názor druhého, dohodnout se na kompromisním řešení*
- *všímat si, co si druhý přeje či potřebuje (např. dělit se s druhým dítětem o hračky, pomůcky, pamlsky, podělit se s jiným dítětem o činnost, počkat, vystřídat se)*
- *porozumět běžným projevům emocí a nálad (např. vnímat, že je jiné dítě smutné, zklamané nebo naopak něčím nadšené, že má radost)*
- *bránit se projevům násilí jiného dítěte (nenechat si ubližovat, nenechat se šidit, bránit se posmívání, ohradit se proti tomu)*
- *uvědomit si vztahy mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi pohlavími, úcta ke starším)*
- *spoluvytvářet prostředí pohody*
- *respektovat rozdílné schopnosti*
- *důvěřovat vlastním schopnostem*
- *nabídnout pomoc*

4. Dítě a společnost:

Podoblast: Společenská pravidla a návyky

- uplatňuje návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdraví známé děti i dospělé, rozloučí se, poprosí, poděkuje, počká až domluví druhý, požádá o pomoc, uposlechne pokyny, vyslechne sdělení apod.)
- utváří si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)
- dodržuje pravidla her a jiných činností
- zachází šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami

Konkretizované výstupy:

- *umět ve styku s dětmi i dospělými pozdravit, poprosit, požádat, poděkovat, rozloučit se, vyslechnout sdělení, střídat se v komunikaci,*
- *dodržovat společně dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití v mateřské škole a na veřejnosti*
- *chápat podstatu hry a její pravidla, dodržovat pravidla her a jiných činností, hrát spravedlivě, nepodvádět, umět i prohrávat*
- *zacházet šetrně s vlastními a cizími pomůckami, hračkami, s knížkami, věcmi denní potřeby*

Podoblast: Zařazení do třídy (skupiny)

- pochopí, že každý ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat
- začleňuje se do třídy a zařazuje se mezi vrstevníky, respektuje jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti adaptuje se na život ve škole, aktivně zvládá požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímá dohodnutá pravidla podílí se na jejich vytvoření, řídí se jimi, podřídí se rozhodnutí skupiny, přizpůsobí se společnému programu, spolupracuje, přijímá autoritu)

Konkretizované výstupy:

- *orientovat se v rolích a pravidlech různých společenských skupin (rodina, třída, mateřská škola, herní skupina apod.) a umět jim přizpůsobit své chování*
- *reagovat na sociální kontakty druhých dětí otevřeně a zařazovat se mezi ně pomocí sociálně úspěšných strategií (vlídné přijetí, humor, projevení zájmu, akceptování či podání návrhů, nabídnutí spolupráce, pomoci, fair play)*
- *vnímat odlišnosti mezi dětmi a podle toho přizpůsobovat i své přístupy*
- *navazovat s dětmi vztahy, mít ve skupině své kamarády, udržovat a rozvíjet s nimi přátelství*
- *cítit se plnohodnotným členem skupiny*
- *projevovat ohleduplnost a zdvořilost ke svým kamarádům i dospělým, vážit si jejich práce i úsilí*
- *být schopné přistoupit na jiný názor porozumět potřebám druhých, přijmout společné návrhy, podřídí se rozhodnutí skupiny a přizpůsobit se společnému programu*

5. Dítě a svět:

Podoblast: Poznatky, sociální informovanost

- orientuje se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)
- zvládá běžné činnosti a požadavky kladené na dítě i jednoduché praktické situace, které se doma i v mateřské škole opakují - chová se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře)
- osvojí si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi

Konkretizované výstupy:

- *orientovat se ve školním prostředí, vyznat se v blízkém okolí (vědět, co se kde v blízkosti mateřské školy nachází, např. obchody, zastávka, hřiště, škola, pošta, policie, lékař, knihovna, hasiči, sportoviště)*
- *zvládat běžné činnosti, požadavky i jednoduché praktické situace, které se v mateřské škole opakují*
- *rozumět běžným okolnostem a dějům, jevům a situacím, s nimiž se běžně setkává (rozumět tomu, co se ve známém prostředí děje)*
- *chápat základní pravidla chování pro chodce*
- *mít poznatky o zvycích a tradicích kraje, přijmout tradici oslav*

Podoblast: Adaptibilita ke změnám

- všímá si změn a dění v nejbližším okolí

Konkretizované výstupy:

- *zajímat se, co se v okolí děje, všímat si dění změn ve svém okolí (např. v přírodě), proměny komentovat, přizpůsobit oblečení – rozlišení pocitu chladu a tepla, chování*
- *ctít oslavy narozenin, svátků, slavností*

1. INTEGROVANÝ BLOK

Všichni za jeden provaz

Dílčí vzdělávací cíle:

1. Dítě a jeho tělo:

- uvědomění si vlastního těla
- rozvoj pohybových schopností (koordinace a rozsah pohybu, dýchání)
- zdokonalování dovedností v oblasti hrubé a jemné motoriky (koordinace ruky a oka)
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností

2. Dítě a psychika:

2.1. Jazyk a řeč

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních výslovností, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)

2.2. Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavost, zájmu, radosti z objevování apod.)
- vytváření pozitivních vztahů k intelektuálním činnostem a k učení, podpora o rozvoj zájmu o učení
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkcích / abeceda, čísla)

2.3. Sebepojetí, city a vůle

- poznávání sama sebe, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)
- získání relativně citové samostatnosti
- získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci

3. Dítě a ten druhý:

- seznamovat s pravidly chování ve vztahu k druhému
- osvojení si elementárních poznatků, schopností, dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti)
- rozvoj kooperativních dovedností

4. Dítě a společnost:

- poznávání pravidel společenského chování a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí
- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané

5. Dítě a svět:

- seznamovat s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu
- rozvoj schopnosti přizpůsobit se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám

1. INTEGROVANÝ BLOK

Všichni za jeden provaz

vzdělávací nabídka:

1.Dítě a jeho tělo:

- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení)
- nelokomoční pohybové činnosti (změny postojů a poloh na místě) a jiné činnosti – turistika
- míčové hry, základní gymnastika, sezónní činnosti
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami nástroji, náčiním, materiálem
- činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním
- konstruktivní a grafické činnosti
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí

R I Z I K A (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)

- denní režim nevyhovující fyziologickým dětským potřebám a zásadám zdravého životního stylu
- nerespektování rozdílných tělesných a smyslových předpokladů a pohybových možností jednotlivých dětí
- neznalost zdravotního vztahu a zdravotních problémů dítěte
- nevhodné vzory chování dospělých v prostředí mateřské školy
- omezování samostatnosti dítěte při pohybových činnostech, málo příležitosti k pracovním úkonům

2.Dítě a jeho psychika:

2.1.Jazyk a řeč

- společné diskuze, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrázků, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým)
- komentování zážitků a zpráv, vyřizování vzkazů
- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování divadelních a filmových pohádek a příběhů
- vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co shlédlo
- grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen
- přednes, recitace, zpěv, dramatizace.

2.2. Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenování jejich vlastností velikost, barva, tvar, materiál, zvuky) a jejich charakteristických znaků a funkcí
- motivované manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- spontánní hra
- hry a praktické činnosti procvičující orientaci v prostoru i v rovině
- činnosti zaměřené k seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.)
- činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.

2.3. Sebepojetí, city a vůle

- spontánní hra, činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- cvičení organizačních dovedností
- činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních
- cvičení k projevování citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště emocí záporných např. hněvu, zlosti, úzkosti apod.)

RIZIKA *(co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)*

- vytváření *komunikativních zábran (necitlivé donucování dítěte k hovoru, nerespektování dětského ostychu vedoucí k úzkosti a strachu dítěte)*
- *nedostatek příležitostí k poznávacím činnostem založených na vlastní zkušenosti, převaha předávání hotových poznatků slovním poučováním a vysvětlováním*
- *nedostatek času a prostředků pro spontánní hru, k jejímu rozvinutí a dokončení*
- *málo vlídné, nevstřícné, strohé, nelaskavé a málo přátelské prostředí, kde dítě nenalézá dostatek lásky a porozumění*
- *spěch a nervozita, omezování možností dítěte dokončovat činnost v individuálním tempu, nevhodné zásahy a přerušování činností dětí dospělými*
- *nedostatečná pozornost k rozvoji dovedností předcházející čtení a psaní*
- *špatný jazykový vzor*

3.Dítě a ten druhý:

- běžné verbální a neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství)
- aktivity podporující sbližování dětí
- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- společenské hry, společné aktivity nejružnějšího zaměření
- hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
- činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije – mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi)

RIZIKA *(co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)*

- *nedostatek pozitivních příkladů a vzorů prosociálního chování, málo vstřícné postoje dospělých k dítěti i k sobě navzájem*
- *nedostatek empatie, neposkytování empatické odezvy na problémy dítěte*
- *autoritativní vedení, direktivní zacházení s dítětem*
- *prostředí, které nabízí málo možností ke spolupráci a komunikaci s druhým*
- *nedostatečná pozornost tomu, jak dítě řeší své spory a konflikty s druhým dítětem*
- *nejednoznačně formulovaná pravidla chování ve vztahu k druhému, nedodržování přijatých pravidel, špatný vzor*
- *nedostatečný respekt k vzájemným sympatiím dětí a malá podpora dětských přátelství*
- *soustředění pozornosti pouze na verbální formy komunikace*

4. Dítě a společnost:

- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- spoluvytváření přirozeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě
- aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatické, konstruktivní a výtvarné projekty apod.
- přípravy a realizace společných oslav
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, otevřenost, upřímnost, apod.) v jednání lidí

RIZIKA (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)

- *nevhodný mravní vzor okolí (děti jsou svědky nespravedlivého, nezdvořilého, hrubého, popř. agresivního chování, netolerantních, necitlivých či nevšímavých postojů apod.)*
- *příliš mnoho nefunkčních pravidel ve skupině, děti se nepodílejí na jejich vytváření, ne všichni je dodržují (např. někteří dospělí)*
- *zvýhodňování a znevýhodňování některých dětí ve skupině*
- *nedostatek příležitostí k nápravě jednání, které bylo proti pravidlům*

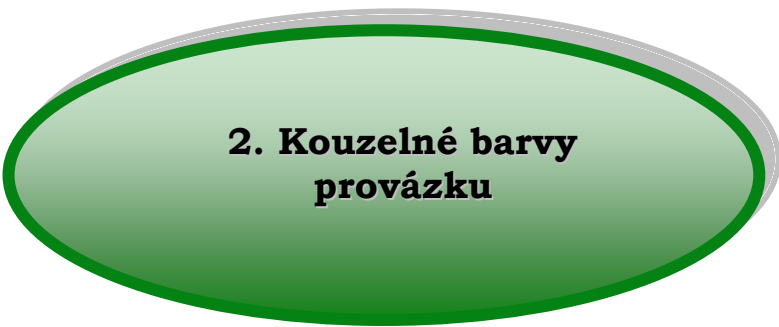
5. Dítě a svět:

- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm
- praktické užívání technických přístrojů, hraček, a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává
- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
- kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění (poslech, objevování)

RIZIKA (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)

- *nedostatečné a nepřiměřené informace, nedostatečné, nepravdivé nebo žádné odpovědi na otázky dětí*
- *jednotvárná, málo rozmanitá nabídka činností, málo podnětné, málo pestré a málo obměňované prostředí, nebo prostředí nepřehledné, neupravené, neuspořádané, s nadbytkem hraček a věcí*

Program integrovaného bloku:



2. Kouzelné barvy provázku

Vzdělávací záměr tematického celku:

- **přírodní jevy a děje** (roční období, počasí, podnebí, změny v přírodě)
- **rozmanitost přírody i světa a jeho řád** (země, hory, řeky, pohoří, světadíly, vesmír)
- **příroda živá i neživá** (zvířata, rostliny)
- **látky a jejich vlastnosti** (voda, vzduch, nerosty, kovy, suroviny, přírodní materiály, pokusy, experimenty)
- **životní prostředí a jeho ochrana** (vliv na životní prostředí, péče o okolí, ochrana přírody – Den Země)
- **co je nebezpečné** (nebezpečné předměty, přístroje, kontakt se zvířaty, se zdravím ohrožujícími látkami)
- **rozvíjení smyslů, paměti a řečové aktivity** (slovní zásoba, gramatická správnost)

Charakteristika:

Druhý blok je námětově nejširší. Sem jsme zařadily vše, co souvisí s proměnami přírody během čtyř ročních období, s vývojem živočichů či rostlin, s utvářením různých ekosystémů, koloběhem vody, počasím, strukturou krajiny, země, planety, vesmíru. Obsahuje také uvědomování si vlivu člověka na životní prostředí a důležitost každého jednotlivého člověka při ochraně přírody.

2. INTEGROVANÝ BLOK

Kouzelné barvy provázku

Klíčové kompetence:

K učení:

- 1/1 - soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- 1/3 - má elementární poznatky o světě přírody, orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- 1/4 - klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem děje, chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo

K řešení problémů:

- 2/3 - problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou omylu a pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má originální, vlastní nápady); využívá při tom dosavadních zkušeností

Komunikativní:

- 3/2 - dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady
- 3/7 - dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač apod.)

Sociální a personální:

- 4/5 - napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- 4/6 - spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim

Činnostní a občanské:

- 5/7 - chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
- 5/11 - ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit

2. INTEGROVANÝ BLOK

Kouzelné barvy provázku

Očekávané výstupy:

1. Dítě a jeho tělo

Podoblast: Fyzický rozvoj a pohybová koordinace

- Zachovat správné držení těla
- Koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou

Konkretizované výstupy:

- *postavit se zpříma a udržet správné držení těla po dobu vnější kontroly*
- *běhat, skákat, udržovat rovnováhu na jedné noze*
- *vyrovnávat svalové dysbalance v běžném pohybu*
- *otočit se čelem vzad bez ztráty rovnováhy a orientace*
- *pohybovat se koordinovaně a jistě, a to i v různém přírodním terénu (např. v lese, na sněhu, v písku)*
- *doprovázet pohyb zpěvem (např. při pohybových hrách, při chůzi, při rytmičných činnostech)*
- *pohybovat se rytmicky, dodržet rytmus*

Podoblast: Sebeobsluha

- Zvládnout jednoduchou obsluhu a pracovní úkony

Konkretizované výstupy:

- *postarat se o své osobní věci, o hračky a pomůcky*
- *udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce*

2. Dítě a jeho psychika

2.1. Jazyk a řeč

Podoblast: Výslovnost, gramatická správnost řeči, porozumění, vyjadřování, dorozumívání

- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách

Konkretizované výstupy:

- *spontánně vyprávět zážitky ze sledování filmových pohádek nebo pohádek z médií*
- *mít přiměřeně bohatou slovní zásobu, dokázat osvojená slova aktivně uplatnit v řeči, používat větší množství slovních obrátů, správně určovat a pojmenovávat věci a jevy ve svém okolí*
- *používat jednoduchá souvětí, vyjádřit myšlenku, nápad, mínění, popsat situaci, událost, vyjádřit svoje pocity, prožitky*

2.2. Poznávací schopnosti

Podoblast: Vnímání

- vnímá a rozlišuje pomocí všech smyslů, rozlišuje podle chuti, vůně, vnímá hmatem, sluchem apod.
- vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimát si (nového, změněného, chybějícího)

Konkretizované výstupy:

- zaregistrovat změny ve svém okolí (*všimnout si a rozpoznat, co se změnilo např. ve třídě, na kamarádovi, na obrázku*)
- rozlišit zvuky a známé melodie, rozlišit a napodobit rytmus
- sluchem rozlišit slova, slabiky, počáteční slabiky a hlásky ve slovech
- rozlišit tvary předmětů, základní geometrické tvary, základní barvy (*červená, modrá, žlutá*), barvy složené (*oranžová, zelená, fialová*), další barevné kvality (*odstíny aj.*) a vlastnosti objektů např. lesk, hladkost a jiné specifické znaky
- správně reagovat na světelné a akustické signály
- rozpoznat odlišnosti v detailech (*např. vyhledat a doplnit chybějící část v obrázku, jednotlivé části složit v celek, nalézt cestu v jednoduchém labyrintu, složit puzzle, hrát pexeso, domino, loto*)
- odhalit podstatné a nepodstatné znaky, charakteristické znaky předmětů, osob, zvířat
- rozlišit známé chutě a vůně i zápachy (*např. slané, sladké, kyselé, hořké, vůni koření, různých pochutin*)
- rozlišit hmatem vlastnosti předmětu (*např. strukturu povrchu*), určit tvar, materiál, počet, velikost

Podoblast: Rozlišování obrazných znaků a symbolů, grafické vyjadřování

- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité

Konkretizované výstupy:

- rozlišit některé jednoduché obrazné symboly, piktogramy a značky, umět je používat (*např. číst piktogramy, pochopit obrázkové čtení*)
- pochopit význam piktogramu (*např. pravidla chování ve skupině, v hromadném dopravním prostředku, znát význam elementárních dopravních značek a označení nebezpečí (elektrina, zákaz rozdělování ohně, koupání, skákání do vody atd.)*)
- rozpoznat některé grafické znaky s abstraktní podobou (*např. zná některé číslice, písmena, dopravní značky*)

Podoblast: Řešení problémů, učení

- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“
- vnímá, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušenosti k učení

Konkretizované výstupy:

- slovně, výtvarně, technicky vyjádřit svoje jednoduché „nápady“, experimentovat, některé problémy řešit cestou pokus – omyl
- samostatně se rozhodnout v některých činnostech
- přicházet s vlastními nápady
- projevoval zájem o nové věci, dotazovat se při nepochopení, zkoušet, experimentovat

2.3. Sebepojetí, city a vůle

Podoblast: Sebeovládání a přizpůsobivost

- je citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
- zachycuje a vyjadřuje své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou výchovou či dramatickou improvizací apod.)

Konkretizované výstupy:

- *projevovat se citlivě k živým bytostem, přírodě i věcem, pomáhat druhým (např. kamarádům, mladším, slabším, aj.)*
- *umět to, co prožívá, vyjádřit slovně, výtvarně pohybově, mimikou (zážitky jednotlivé či v časové posloupnosti jako výtvarné vyprávění, komentovat obrázky apod., pomocí hudby, hudebně pohybovou a dramatickou improvizací atd.)*
- *rozhodovat sám o sobě (o svém chování)*

3. Dítě a ten druhý:

Podoblast: Sociabilita

- porozumí běžným projevům vyjádření emocí a nálad
- vnímá co si druhý přeje či potřebuje, vychází mu vstříc (chová se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, má ohled na druhé a soucítí s ním, nabízí mu pomoc apod.)

Konkretizované výstupy:

- *porozumět běžným projevům emocí a nálad (např. vnímat, že je jiné dítě smutné, zklamané nebo naopak něčím nadšené, že má radost)*
- *všímat si, co si druhý přeje či potřebuje (např. dělit se s druhým dítětem o hračky, pomůcky, pamlsky, podělit se s jiným dítětem o činnost, počkat, vystřídat se)*
- *chápat, že každý je jiný, jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí a že je to přirozené k mladšímu, slabšímu či postiženému dítěti se chovat citlivě a ohleduplně (neposmívat se mu, pomáhat mu, chránit ho)*

4. Dítě a společnost:

Podoblast: Společenská pravidla a návyky

- vyjednává s dětmi i dospělými ve svém okolí, domlouvá se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)
- adaptuje se na prostředí na život ve škole, aktivně zvládá požadavky plynoucí z prostředí školy

Konkretizované výstupy:

- *cítit se plnohodnotným členem skupiny*
- *projevovat ohleduplnost a zdvořilost ke svým kamarádům i dospělým, vážit si jejich práce i úsilí*
- *být schopné přistoupit na jiný názor porozumět potřebám druhých, přijmout společné návrhy, podřídit se rozhodnutí skupiny a přizpůsobit se společnému programu*

Podoblast: Kultura, umění

- zachycuje skutečnosti ze svého okolí a vyjadřuje své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslí, používá barvy, modeluje, tvoří z papíru a jiných materiálů, z přírodnin)

Konkretizované výstupy:

- *všímat si kulturních památek kolem sebe (pomník, hrad, zámek, zajímavá stavba atd.)*
- *zobrazovat objekty reálné i fantazijní různými výtvarnými výrazovými prostředky (např. kresbou, malbou, plošným a prostorovým vytvářením s využíváním různých materiálů – viz výše)*

5. Dítě a svět:

Podoblast: Poznatky, sociální informovanost

- vnímá, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý, jak svět přírody (má povědomí o různých zemích, vesmíru, o planetě Zemi)

Konkretizované výstupy:

- *uvědomovat si, že jak svět přírody, tak i svět lidí je na různých částech naší planety různorodý a pestrý a ne vždy šťastný*
- *mít poznatky o planetě Zemi, vesmíru apod. (např. o koloběhu vody, střídání denních i ročních období a jejich příčinách, některých planetách)*
- *mít poznatky o existenci jiných zemí, národů a kultur (znát typické znaky některých významných národů - přírodní podmínky, oblečení, zvyky, strava, stavby, kde co roste, nebo se pěstuje, žijí zvířata apod.)*

Podoblast: Vztah k životnímu prostředí

- má povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomuje si, že způsobem jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují životní prostředí i zdraví
- rozlišuje aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všímá si nepořádků a škod, upozorňuje na ně
- pomáhá pečovat o okolní životní prostředí (dbá o pořádek a čistotu, nakládá vhodným způsobem s odpady, stará se o rostliny, spoluvytváří pohodu prostředí, chrání přírodu v okolí, živé tvory, apod.)

Konkretizované výstupy:

- *znát, co je škodlivé a nebezpečné (různé nástrahy a rizika ve spojení s přírodou) i neovlivnitelné – vítr, déšť záplavy, teplo, sucho, mrazy), co může ohrožovat zdravé životní prostředí*
- *uvědomovat si, že člověk a příroda se navzájem ovlivňují, že každý může svým chováním působit na životní prostředí (podporovat či narušovat zdraví, přírodní prostředí i společenskou pohodu)*
- *všímat si nepořádku a škod, dbát o pořádek a čistotu, starat se o rostliny, zvládat drobné úklidové práce, nakládat vhodným způsobem s odpady, chápat význam třídění odpadu chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.*
- *spoluvytvářet pohodu prostředí (cítit se spokojeně a bezpečně)*
- *být citlivý k přírodě*

2. INTEGROVANÝ BLOK

Kouzelné barvy provázku

Dílčí vzdělávací cíle:

1. Dítě a jeho tělo:

- uvědomění si vlastního těla
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností

2. Dítě a psychika:

2.1. Jazyk a řeč

- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu

2.2. Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- rozvoj a užívání všech smyslů
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavost, zájmu, radosti z objevování apod.)
- rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj a kultivace představivosti a fantazie

2.3. Sebepojetí, city a vůle

- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňující pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit

3. Dítě a ten druhý:

- rozvoj kooperativních dovedností

4. Dítě a společnost:

- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňující tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat
- rozvoj společenského a estetického vkusu

5. Dítě a svět:

- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při vytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, planetou Zemí

2. INTEGROVANÝ BLOK

Kouzelné barvy provázku

vzdělávací nabídka:

1. Dítě a jeho tělo:

- smyslové a psychomotorické hry
- nelokomoční pohybové činnosti (změny postojů a poloh na místě) a jiné činnosti – turistika, míčové hry, základní gymnastika, sezónní činnosti
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami nástroji, náčiním, materiálem
- činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním
- konstruktivní a grafické činnosti
- jednoduché pracovní činnosti v oblasti úklidu, úpravy prostředí

RIZIKA (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)

- *nerespektování rozdílných tělesných a smyslových předpokladů a pohybových možností jednotlivých dětí*
- *omezování spontánních pohybových aktivit, nepravidelná, málo rozmanitá či jednostranná nabídka pohybových činností*
- *nevhodné prostory pro pohybové činnosti a nevhodná organizace z hlediska bezpečnosti dětí*
- *nedostatečně připravené prostředí, nedostatečné vybavení náčiním, nářadím, popř. nedostatečné využívání vybavení a dalších možností apod.*
- *dlouhodobé statické zatěžování bez pohybu, uplatňování nevhodných cviků a činností, nevhodné oblečení při pohybových činnostech*

2. Dítě a jeho psychika:

2.1. Jazyk a řeč

- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- samostatný slovní projev na určité téma - přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- prohlížení a „čtení knížek“
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest
- činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (knihy, časopisy, noviny apod.)

2.2. Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- přímé pozorování přírodních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování
- záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, chuť, vůně, dotek, zvuky), jejich charakteristických znaků
- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti
- námětové hra a činnosti - hry a nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
- činnosti zaměřené k vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médii apod.)

2.3. Sebepojetí, city a vůle

- spontánní hra, činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné
- sledování pohádek a příběhů obohacující citový život dítěte
- výlety do okolí (přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.)
- příležitosti a hry na rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zloba, údiv, vážnost apod.)

RIZIKA (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)

- špatný jazykový vzor
- zahlcování podněty a informacemi bez rozvíjení schopnosti s nimi samostatně pracovat
- prostředí komunikačně chudé, omezující běžnou komunikaci mezi dětmi i s dospělým
- omezený přístup ke knížkám
- málo příležitosti a prostoru k experimentaci a samostatnému řešení konkrétních poznávacích situací
- málo podnětů a aktivit podporujících estetické vnímání, cítění, prožívání a vyjadřování
- nevhodné vzory a modely chování (necitlivé vztahy a postoje k okolí, nedostatek sociálního cítění)

3. Dítě a ten druhý:

- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije (rodina ve světě zvířat, mateřská škola – prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi)
- četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s estetickým obsahem a ponaučením
- společenské hry, společné aktivity nejrozumnějšího zaměření
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhého (komunitní kruh)

RIZIKA (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)

- *nedostatek pozitivních příkladů a vzorů prosociálního chování, málo vstřícné postoje dospělých k dítěti i k sobě navzájem*
- *nemožnost spolupodílet se na volbě činností a témat, které se v mateřské škole realizují*
- *nedostatečně prosociálně bezpečné prostředí, neautentické, s nedostatkem porozumění a tolerance*
- *prostředí, které nabízí málo možností ke spolupráci a komunikaci s druhým*
- *nedostatečná pozornost tomu, jak dítě řeší své spory a konflikty s druhým dítětem*
- *nejednoznačně formulovaná pravidla chování ve vztahu k druhému, nedodržování přijatých pravidel, špatný vzor*
- *nedostatečný respekt k vzájemným sympatiím dětí a malá podpora dětských přátelství*
- *soustředění pozornosti pouze na verbální formy komunikace*
- *nedůstojné jednání, zesměšňování, ponižování*

4. Dítě a společnost:

- různorodé společenské hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích.
- receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének)
- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování

RIZIKA (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)

- *nevhodný mravní vzor okolí (děti jsou svědky nespravedlivého, nezdvořilého, hrubého, popř. agresivního chování, netolerantních, necitlivých či nevšímavých postojů apod.)*
- *zvyhodňování a znevýhodňování některých dětí ve skupině*
- *nedostatek příležitostí k nápravě jednání, které bylo proti pravidlům*
- *potlačování autonomního chování dítěte v zájmu zkratkovitého dosažení vnější disciplíny a poslušnosti*

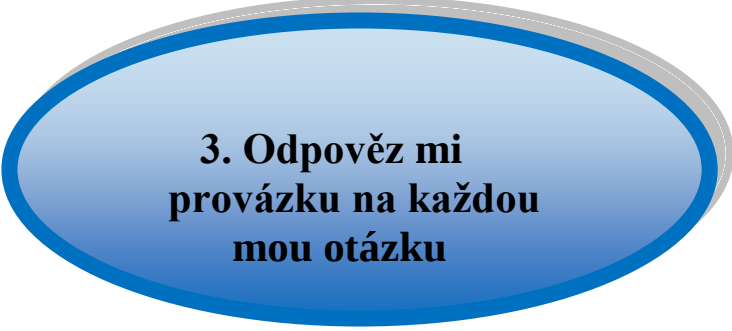
5. Dítě a svět:

- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, vycházky do okolí, výlety
- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (manipulace s některými přístroji a předměty, kontakt se zvířaty, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívat praktických ukázek varující dítě před nebezpečím
- přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitosti a změn v přírodě (příroda živá i neživá, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)
- práce s obrazovým materiálem, literárními texty, využívání encyklopedií a časopisů
- praktické činnosti na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s materiály a surovinami)
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.)
- ekologicky motivované hrové aktivity (ekohry)
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí

RIZIKA (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)

- *nedostatek příležitostí vidět a vnímat svět v jeho pestrosti a změně, v jeho dění a řádu*
- *jednotvárná, málo rozmanitá nabídka činností, málo podnětné, málo pestré a málo obměňované prostředí, nebo prostředí nepřehledné, neupravené, neuspořádané, s nadbytkem hraček a věcí*
- *špatný příklad dospělých (chování ohrožující životní prostředí, neekologické postoje, xenofobní chování, lhostejnost k problémům kolem sebe a neochota se podílet se na jejich řešení*
- *užívání abstraktních pojmů, předávání „hotových“ poznatků*

Program integrovaného bloku:



3. Odpověz mi provázku na každou mou otázku

Vzdělávací záměr tematického celku:

- dorozumívání mezi lidmi (zvuky, gesta, řeč, slova, věty, písmena, čísla, symboly)
- sdělování (knížky, film, kino, divadlo)
- každý je jiný (existence jiných kultur, ras a národností)
- společenské role (dítě, dospělý, rodič, učitelka, role dané pohlavím)
- rodina – funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině
- práce, pracovní činnosti a role (pracovní předměty, pomůcky, nástroje)
- prostředí v němž dítě žije (domov, škola, město, okolí domova, okolí školy, život a dění v obci – doprava, dopravní situace, ulice, obchody, lékař, důležité instituce, nákupy)
- rozvíjení paměti, logického myšlení a řečové aktivity (slovní zásoba, gramatická správnost)
- početní a prostorové, časové pojmy (vlevo, vpravo, nad, pod, vedle..., ráno, poledne, večer, den, noc, první, poslední, jaro, léto, podzim, zima)

Charakteristika:

Děti se seznamují a získávají povědomí o okolním světě a jeho dění. Vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, lidmi, společností. Učí se poznávat výsledky a význam práce druhých a rozlišovat různá povolání, učí se přijímat odlišnosti u druhých lidí. Společně s kamarády a rodiči slaví v MŠ různé svátky (Den matek). Poznává svou roli v rodině a rodinné vztahy, rozdělení rolí v rodině. Jsou obohacovány o poznatky o lidech různých národností, etnik, kteří na planetě žijí, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem, k lásce k domovu, vlasti. Děti se také seznámí s městem, ve kterém žijí.

3. INTEGROVANÝ BLOK

Odověz mi provázku na každou mou otázku

Klíčové kompetence:

K učení:

- 1/3 - má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje o jeho rozmanitostech a proměnách
- 1/4 - klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem děje; chce porozumět věcem jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit; raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- 1/7 - pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí

K řešení problémů:

- 2/1 - všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- 2/2 - řeší problémy na které stačí

Komunikativní:

- 3/4 - v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i dospělými
- 3/7 - dovede využívat komunikativní a informativní prostředky (encyklopedie, knihy, PC)
- 3/8 - ví, že lidí se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jich učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizím jazykům

Sociální a personální:

- 4/1 - umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- 4/8 - je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k odlišnostem a jedinečnostem
- 4/9 - chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou, dokáže se bránit projevům násilí a ponižování jiného dítěte

Činnostní a občanské:

- 5/3 - odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- 5/6 - zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřené aktuálnímu dění
- 5/5 - má smysl pro povinnost ve hře, práci, učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce druhých
- 5/10 - uvědomuje si své práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat, chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu

3. INTEGROVANÝ BLOK

Odpověz mi provázku na každou mou otázku

Očekávané výstupy:

1. Dítě a jeho tělo

Podoblast: Fyzický rozvoj a pohybová koordinace

- vědomě napodobuje jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobuje jej podle pokynu

Konkretizované výstupy:

- přizpůsobit či provést jednoduchý pohyb podle vzoru či pokynů
- pohybovat se dynamicky po delší dobu (např. běhat při hře 2 minuty a více)
- být pohybově aktivní po delší dobu (10 minut a více) v řízené i spontánní aktivitě

Podoblast: Jemná motorika, koordinace ruky a oka

- ovládá koordinaci ruky a oka, zvládá jemnou motoriku
- zachází s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a náradím, výtvarnými pomůckami a materiálem, jednoduchými hudebními nástroji, pracovními pomůckami – zvládá jemnou motoriku

Konkretizované výstupy:

- upřednostňovat užívání pravé či levé ruky při kreslení či v jiných činnostech, kde se preference ruky uplatňuje
- tužku držet správně, tj. dvěma prsty, třetí podložený, s uvolněným zápěstím
- vést stopu tužky při kresbě, apod.
- napodobit základní geometrické obrazce, různé tvary, popř. písmena
- pracovat se stavebnicemi, skládkami (stavět z kostek, navlékat korálky, skládat mozaiky, zavázat klíčku)
- zvládat výtvarné činnosti, provádět jednoduché úkony s výtvarnými pomůckami (např. tužkou, pastelem, štětcem, nůžkami) a materiály (např. papírem-překládání, textilem, modelovací hmotou)
- kreslit, malovat, modelovat, vytrhávat, stříhat, lepit, vytvářet objekty z přírodních i umělých materiálů
- zacházet správně s jednoduchými rytmickými a hudebními nástroji (např. trianglem, bubínkem, chřestidly)

2. Dítě a jeho psychika

2.1. Jazyk a řeč

Podoblast: Výslovnost, gramatická správnost řeči, porozumění, vyjadřování, dorozumívání

- vede rozhovor, formuluje otázky, odpovídá, hodnotí slovní výkony, slovně reaguje
- učí se nová slova a aktivně je používá (ptá se na slova, kterým nerozumí)
- pozná a vymyslí jednoduchá synonyma, hononyma a antonyma
- připravuje se pro život v mnohojazyčné evropské společnosti

Konkretizované výstupy:

- *dodržovat pravidla konverzace a společenského kontaktu – řečovou kázeň (např. dokázat naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, dokázat zformulovat otázku, samostatně a smysluplně odpovědět na otázku, umět komentovat zážitky a aktivity, posuzovat slyšené)*
- *dorozumět se verbálně i nonverbálně (např. používat gesta, udržet oční kontakt, reagovat správně na neverbální podněty)*
- *sledovat a zachytit hlavní myšlenku příběhu, vyslechnutý příběh převyprávět samostatně, věcně správně, popř. dokázat odhadnout, jak by mohl příběh pokračovat*
- *předat vzkaz*
- *chápat jednoduché hádanky a vtipy*
- *poznat a najít k sobě slova, která se rýmují, doplnit chybějící slovo rýmu*
- *poznat a vyhledat slova protikladného významu (antonyma), podobného významu (synonyma), stejně znějící a slova různého významu (homonyma)*
- *rozkládat slova na slabiky*
- *vyčlenit hlásku na počátku a na konci slova*
- *rozlišit krátké a dlouhé samohlásky*
- *znát, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit*
- *vnímat jednoduché písně, rýmy, popěvky v cizím jazyce*

2.2. Poznávací schopnosti

Podoblast: Vnímání

- pozná a pojmenuje většinu toho, čím je obklopeno
- zaměřuje se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhaluje podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nachází společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)

Konkretizované výstupy:

- *zaregistrovat změny ve svém okolí (všimnout si a rozpoznat, co se změnilo např. ve třídě, na kamarádovi, na obrázku)*
- *rozpoznat odlišnosti v detailech (např. vyhledat a doplnit chybějící část v obrázku, jednotlivé části složit v celek, nalézt cestu v jednoduchém labyrintu, složit puzzle, hrát pexeso, domino, loto)*
- *odhalit podstatné a nepodstatné znaky, charakteristické znaky předmětů, osob, zvířat*

Podoblast: Rozlišování obrazných znaků a symbolů, grafické vyjadřování

- zaměřovat se na to , co je z poznávacího hlediska důležité
- rozlišuje některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumí jejich významu a jejich komunikativní funkci

Konkretizované výstupy:

- *rozpoznat některé grafické znaky s abstraktní podobou (např. zná některé číslice, písmena, dopravní značky)*
- *sledovat očima zleva doprava a dle potřeby i zprava doleva, případně v dalších směrech, jmenovat objekty zleva doprava, vyhledat první a poslední objekt ve skupině, vést čáru zleva doprava, shora dolů*
- *objevovat význam ilustrací, soch, obrazů*
- *poznat napsané své jméno, podepsat se tiskacím písmem svým jménem, popř. graficky označit své výtvary (např. použít nějaký symbol)*
- *napodobit základní geometrické znaky a tvary (čára svislá, čára vodorovná, křížek, vlnovka, kruh, čtverec, obdélník, trojúhelník atd.)*
- *napodobit některá písmena, číslice*
- *poznat některé hudební znaky*

Podoblast: Časoprostorová orientace

- Chápat prostorové pojmy, elementární časové pojmy
- Orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase

Konkretizované výstupy:

- rozlišovat vpravo – vlevo na vlastním těle, v prostoru s oporou o nějaký předmět
- rozlišovat a používat základní prostorové pojmy (např. dole, nahoře, uprostřed, před, za, pod, nad, uvnitř, vně, u, vedle, mezi, nízko, vysoko, na konci, na kraji, vpředu, vzadu, blízko, daleko, dopředu, dozadu, nahoru, dolů) a těchto pojmů běžně užívat
- rozlišovat vzájemnou polohu dvou objektů
- orientovat se v řadě (např. první, poslední, uprostřed)
- orientovat se v prostoru podle slovních pokynů
- orientovat se v časových údajích v rámci dne (např. dopoledne, poledne, odpoledne)
- rozlišovat základní časové údaje, uvědomit si plynutí v čase (např. noc, den, ráno, večer, dnes, zítra, včera, dny v týdnu)
- rozlišovat roční období (jaro, léto, podzim, zima) i jejich typické znaky

Podoblast: Základní matematické, početní a číselné pojmy a operace

- Chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a dle potřeby je využívat
- Přemýšlet, uvažovat, a své myšlenky i úvahy vyjádřit

Konkretizované výstupy:

- rozpoznat geometrické tvary - čtverec, kruh, trojúhelník, obdélník
- rozumět a používat základní pojmy označující velikost (malý - velký, větší - menší, nejmenší - největší, dlouhý- krátký, vysoký - nízký, stejný)
- rozumět a používat základní pojmy označující hmotnost (lehký - těžký, lehčí - těžší, nejlehčí - nejtěžší, stejně těžký)
- porovnat a uspořádat předměty dle stanoveného pravidla (např. od nejmenšího k největšímu; poznat, co do skupiny nepatří), třídit předměty minimálně dle jednoho kritéria (např. roztrdit knoflíky na hromádky dle barvy, tvaru, velikosti)
- orientovat se v číselné řadě 1 – 10, vyjmenovat ji, porovnat, že 5 je více než 4, chápat číslo jako počet prvků
- posoudit početnost dvou souborů a určit počet do 6 (např. o kolik je více a o kolik je méně, kde je stejně)
- chápat, že číslovka označuje počet (např. 5 je prstů na ruce, 5 je kuliček)
- chápat jednoduché souvislosti, nacházet znaky společné a rozdílné, porovnat, dle společných či rozdílných znaků (např. vybrat všechny předměty vyrobené ze dřeva), zobecňovat vybrat ovoce, zeleninu, hračky, nábytek, dopravní prostředky atd.), řešit jednoduché labyrinty, rébusy a hádanky
- řešit labyrinty (sledovat cestu)

2.2. Poznávací schopnosti a funkce, myšlenkové operace, představivost a fantazie

Podoblast: Řešení problémů, učení

- nalézá nová řešení nebo alternativní k běžným
- vnímá, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušenosti k učení

Konkretizované výstupy:

- vymýšlet nová řešení nebo alternativní k běžným (např. jak by to šlo jinak, co by se stalo, kdyby) a verbalizovat je
- verbalizovat myšlenkové pochody, přemýšlet nahlas, popsat, jak problém či situaci řešit (např. jak staví stavbu, skládá puzzle)
- přicházet s vlastními nápady
- projevovat zájem o nové věci, dotazovat se při nepochopení, zkoušet, experimentovat

2.3. Sebepojetí , city a vůle

Podoblast: Sebevědomí a sebeuplatnění

- podílí se na organizaci hry a činnosti

Konkretizované výstupy:

- zapojovat se do činností, komunikovat a kooperovat s dětmi i se známými dospělými, odmítnout neznámé dospělé
- samostatně splnit jednoduchý úkol, poradit si v běžné a opakující se situaci, cítit ze své samostatnosti uspokojení (být na ni hrdý)
- respektovat a přijímat přirozenou autoritu dospělých
- uvědomovat si, že fungování skupiny je postaveno na pravidlech soužití, podílet se na nich a respektovat je

Podoblast: Sebeovládání a přizpůsobivost

- ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládá svoje city a přizpůsobuje jim své chování
- respektuje předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti

Konkretizované výstupy:

- reagovat přiměřeně dané situaci (odmítat agresi, přijímat vzor společenského chování, umět se podřídít)
- přizpůsobit se společenství, projevovat zájem o spolupráci
- umět se přizpůsobit změnám

Podoblast: Vůle, vytrvalost, city a jejich projevy

- vyvine volní úsilí, soustředí se na činnost a její dokončení
- uvědomuje si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišuje citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí
- těší se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním

Konkretizované výstupy:

- projevovat se citlivě k živým bytostem, přírodě i věcem, pomáhat druhým (např. kamarádům, mladším, slabším, aj.)
- přirozeně a v míře dané osobnostními předpoklady projevovat pozitivní i negativní emoce (soudit, radost, náklonnost, spokojenost, ale také strach, smutek)
- přirozeně projevovat radost z poznání a zvládnutého (radovat se, že umí píseň, básničku, ukazuje obrázek, předvádí taneček, výrobek

3. Dítě a ten druhý:

Podoblast: Sociabilita

- odmítnout komunikaci, která mu je nepříjemná
- uvědomuje si svá práva ve vztahu k druhému, přiznává stejná práva druhým a respektuje je
- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod), že osobnostní odlišnosti jsou přirozené

Konkretizované výstupy:

- *obhajovat svoje potřeby, svůj postoj či přání, přijímat také názor druhého, dohodnout se na kompromisním řešení*
- *všímat si, co si druhý přeje či potřebuje (např. dělit se s druhým dítětem o hračky, pomůcky, pamlsky, podělit se s jiným dítětem o činnost, počkat, vystřídat se)*
- *chápat, že každý je jiný, jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí a že je to přirozené*
- *k mladšímu, slabšímu či postiženému dítěti se chovat citlivě a ohleduplně (neposmívat se mu, pomáhat mu, chránit ho)*
- *porozumět běžným projevům emocí a nálad (např. vnímat, že je jiné dítě smutné, zklamané nebo naopak něčím nadšené, že má radost)*
- *nepříjemný kontakt a komunikaci dokázat odmítnout*
- *bránit se projevům násilí jiného dítěte (nenechat si ubližovat, nenechat se šidit, bránit se posmívání, ohradit se proti tomu)*
- *uvědomit si vztahy mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi pohlavími, úcta ke stáří)*
- *spoluvytvářet prostředí pohody*
- *respektovat rozdílné schopnosti*
- *důvěřovat vlastním schopnostem*
- *cítit sounáležitost s ostatními*
- *nabídnout pomoc*

4. Dítě a společnost:

Podoblast: Zařazení do třídy /do skupiny/

- pochopí, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat
- chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí
- chová se a jedná na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé

Konkretizované výstupy:

- *orientovat se v rolích a pravidlech různých společenských skupin (rodina, třída, mateřská škola, herní skupina apod.) a umět jim přizpůsobit své chování*
- *reagovat na sociální kontakty druhých dětí otevřeně a zařazovat se mezi ně pomocí sociálně úspěšných strategií (vlídné přijetí, humor, projevení zájmu, akceptování či podání návrhů, nabídnutí spolupráce, pomoci, fair play*

Podoblast: Kultura a umění

- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)

Konkretizované výstupy:

- *pozorně poslouchat a sledovat se zájmem uměleckou produkci (např. literární, filmovou, výtvarnou, dramatickou, hudební)*
- *vyjádřit a zhodnotit prožitky (co se líbilo a co ne, co a proč zaujalo, co bylo zajímavé, překvapivé, podnětné apod.)*
- *v kulturních místech (např. divadle, galerii, muzeu atd.) respektovat dohodnutá pravidla a nerušit ostatní při vnímání umění*
- *všímat si kulturních památek kolem sebe (pomník, hrad, zámek, zajímavá stavba atd.)*

5. Dítě a svět:

Podoblast: Poznatky, sociální informovanost

- orientuje se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)
- má povědomí o širším společenském, věcném, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- vnímá, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý, jak svět přírody (má povědomí o různých zemích, vesmíru, o planetě Zemi) všímá si změn a dění v nejbližším okolí

Konkretizované výstupy:

- *orientovat se ve školním prostředí, vyznat se v blízkém okolí (vědět, co se kde v blízkosti mateřské školy nachází, např. obchody, zastávka, hřiště, škola, pošta, policie, lékař, knihovna, hasiči, sportoviště)*
- *rozumět běžným okolnostem a dějům, jevům a situacím, s nimiž se běžně setkává (rozumět tomu, co se ve známém prostředí děje)*
- *mít poznatky z nejrůznějších oblastí života a poznání v rozsahu podle toho, s čím se v praxi setkává, co kolem sebe vidí, co prožívá, co mu bylo zprostředkováno či vysvětleno (např. poznatky o přírodě živé i neživé, o přírodních jevech a dějích, lidech a jejich životě, o kultuře či technice)*
- *uvědomovat si, že jak svět přírody, tak i svět lidí je na různých částech naší planety různorodý a pestrý a ne vždy šťastný*
- *mít poznatky o své zemi, (znát název státu, státní vlajku, hymnu, prezidenta, hlavní město, významné svátky a události)*
- *mít poznatky o existenci jiných zemí, národů a kultur (znát typické znaky některých významných národů - přírodní podmínky, oblečení, zvyky, strava, stavby, kde co roste, nebo se pěstuje, žijí zvířata apod.)*
- *mít poznatky o planetě Zemi, vesmíru apod. (např. o koloběhu vody, střídání denních i ročních období a jejich příčinách, některých planetách) chápat základní pravidla chování pro chodce*

3. INTEGROVANÝ BLOK

Odpověz mi provázku na každou mou otázku

Dílčí vzdělávací cíle:

1. Dítě a jeho tělo:

- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé a jemné motoriky (koordinace a rozsah pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.)
- rozvoj psychické i fyzické zdatnosti

2. Dítě a psychika:

2.1. Jazyk a řeč

- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka

2.2. Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavost, zájmu, radosti z objevování apod.)
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkcích (abeceda, čísla)
- vytváření základů pro práci s informacemi

2.3. Sebepojetí, city a vůle

- rozvoj schopnosti sebeovládání
- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat

3. Dítě a ten druhý:

- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské skupině)

4. Dítě a společnost:

- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňující tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat
- vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností

5. Dítě a svět:

- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije
- poznávání jiných kultur
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, lidmi, společností, planetou Zemi

3. INTEGROVANÝ BLOK

Odpověz mi provázku na každou mou otázku

vzdělávací nabídka:

1.Dítě a jeho tělo:

- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, lezení, skoky a poskoky)
- nelokomoční pohybové činnosti (změny postojů a poloh na místě) a jiné činnosti – turistika, míčové hry
- základní gymnastika, sezónní činnosti
- zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami nástroji, náčiním, materiálem
- činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním
- konstruktivní a grafické činnosti

R I Z I K A (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)

- *nevhodné vzory chování dospělých v prostředí mateřské školy*
- *omezování samostatnosti dítěte při pohybových činnostech, málo příležitostí k pracovním činnostem*
- *omezování spontánních pohybových aktivit, nepravidelná, málo rozmanitá či jednostranná nabídka pohybových činností*
- *nedostatečně připravené prostředí, nedostatečné vybavení náčiním, nářadím, popř. nedostatečné využívání vybavení a dalších možností apod.*

2.Dítě a jeho psychika:

2.1.Jazyk a řeč

- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- samostatný slovní projev na určité téma
- grafické napodobování symbolů, čísel, písmen
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- prohlížení a „čtení knížek“
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest
- činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (knihy, časopisy, noviny apod.)

2.2. Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- přímé pozorování přírodních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování
- konkrétní operace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- spontánní hra
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti
- námětové hra a činnosti
- hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické, logické, obrazné a pojmové)
- činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktografy, značky, symboly, obrazce)
- hry a nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
- činnosti zaměřené k vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médii apod.)

2.3. Sebepojetí, city a vůle

- cvičení v projevování citů (zvláště kladných) v sebekontrolě a sebeovládání (zvláště emocí záporných např, hněvu, zlosti, úzkosti, apod.)
- hry na téma rodiny, přátelství
- činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností
- záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození, jazykem) a v čem jsou si podobní
- činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních
- výlety do okolí (přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.)

RIZIKA (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)

- zahlcování podnětů a informací bez rozvíjení schopnosti s nimi samostatně pracovat
- málo příležitostí a prostoru k experimentaci a exploraci a samostatnému řešení konkrétních poznávacích situací
- nedostatek možností projevit vlastní city, sdělovat citové dojmy a prožitky a hovořit o nich
- nedostatečné uznání a oceňování úsilí či úspěchu dítěte
- stresy a napětí, nejistota, nedostatek ochrany a osobní soukromí
- nevhodné vzory a modely chování (netaktní komunikace, nedostatek sociálního citění, ohleduplnosti a tolerance, necitlivé vztahy a postoje okolí)

3. Dítě a ten druhý:

- činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě
- činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije – rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat) – mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi)
- hry, přirozené modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého, k ochotě rozdělit se s ním, střídat se, pomoci mu, společně vyřešit spor apod.

RIZIKA (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)

- nedostatek pozitivních příkladů a vzorů prosociálního chování, málo vstřícné postoje dospělých k dítěti i k sobě navzájem
- nedostatečně prosociálně „bezpečné“ prostředí, neautentické, s nedostatkem porozumění a tolerance
- prostředí, které nabízí málo možností ke spolupráci a komunikaci s druhým
- nedostatečná pozornost tomu, jak dítě řeší své spory a konflikty s druhým dítětem
- nejednoznačně formulovaná pravidla chování ve vztahu k druhému, nedodržování přijatých pravidel, špatný vzor
- nedostatečný respekt k vzájemným sympatiím dětí a malá podpora dětských přátelství
- nedůstojné jednání, zesměšňování, ponižování

4. Dítě a společnost:

- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- přípravy a realizace společných oslav, slavností, sportovních a kulturních akcí
- hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role)
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (praktické ukázky z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy povolání, řemesel, různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace

s některými pracovními nástroji apod.)

- aktivity přibližující svět kultury a umění, a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební, dramatické činnosti, sportovní aktivity, účast na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelní a filmová představení, výlety)

RIZIKA (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)

- *nedostatek estetických a etických podnětů a příležitostí k jejich kultivovanému prožívání a vyjádření*
- *přítomnost nevhodných, podbíživých a nevkusných podnětů*
- *nevhodný mravní vzor okolí (děti jsou svědky nespravedlivého, nezdrořilého, hrubého, ironického, agresivního chování, netolerantních, necitlivých či nevšimavých postojů) včetně nevhodných vzorů v médiích*

5. Dítě a svět:

- přirozené pozorování kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety
- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a časopisů
- aktivity zaměřené k získání praktické orientace v obci (vycházky do ulic, návštěvy obchodů, důležitých institucí, budov a dalších pro děti významných objektů
- sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro děti zajímavé
- využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními, dítěti srozumitelnými reáliemi o naší republice
- hry a aktivity na téma doprava, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní
- praktický nácvik bezpečného chování v některých dalších situacích, které mohou nastat
- kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)

RIZIKA (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)

- *nedostatek příležitostí vidět a vnímat svět v jeho pestrosti a změně, v jeho dění a řádu*
- *nedostatečné a nepřiměřené informace, nedostatečné, nepravdivé nebo žádné odpovědi na otázky dětí*
- *převaha zprostředkovaného poznávání světa (film, obraz)*
- *užívání abstraktních pojmů, předávání „hotových“ poznatků*
- *nedodržování pravidel péče o zdravé prostředí v provozu mateřské školy špatný příklad dospělých (chování ohrožující životní prostředí, neekologické postoje, xenofobní chování, lhostejnost problémům kolem sebe, neochota podílet se na jejich řešení)*

Program integrovaného bloku:

4. Provázek se klikatí, co je správné to on ví

Vzdělávací záměr tematického celku:

- **lidské tělo a jeho části** (tělesné orgány a jejich funkce, včetně pohlavních)
- **vývoj a změny lidského těla** (narození, růst těla a jeho proměny)
- **zdravé životní návyky** (pohybové činnosti a sport, zdravá výživa, příprava pokrmů, potraviny, hygiena, stolování, oblékání)
- **ochrana osobního zdraví** (péče o čistotu a zdraví, ochrana před škodlivými látkami a vlivy, návykovými látkami a závislostmi, prevence onemocnění)
- **ochrana bezpečí** (varování před úrazy, nebezpečím hrozícím při hrách, v dopravních situacích, při setkání s cizími lidmi, věcmi a jevy)
- **věci kolem nás** (předměty denní potřeby, hračky, pomůcky, sportovní náčiní a nářadí)

Charakteristika:

Podporujeme u dětí převážně osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě, osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí, vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu. Seznamuje se také s vlastním tělem a tím, jak se vyvíjí. Rozumí tomu, že způsob jakým se člověk chová a žije, má špatný nebo dobrý vliv na jeho zdraví.

4. INTEGROVANÝ BLOK

Provázek se klikatí, co je správné to on ví

Klíčové kompetence:

K učení:

- 1/2 - získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení
- 1/5 - učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se výsledkům

K řešení problémů:

- 2/1 - všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí, přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- 2/7 - chápe, vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit

Komunikativní:

- 3/6 - průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci
- 3/7 - dovede využít informativní komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika)

Sociální a personální:

- 4/3 - dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování, vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- 4/6 - přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti, dodržuje dohodnutá pravidla a přizpůsobí se jim
- 4/7 - při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně, nevhodné chování či komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout
- 4/9 - chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou

Činnostní a občanské:

- 5/3 - odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobit se daným okolnostem
- 5/9 - spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat
- 5/12- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

4. INTEGROVANÝ BLOK

Provázek se klikatí, co je správné to on ví.

Očekávané výstupy:

1.Dítě a jeho tělo

Podoblast: Fyzický rozvoj a pohybová koordinace

- zachovává správné držení těla

Konkretizované výstupy:

- *postavit se zpříma a udržet správné držení těla po dobu vnější kontroly*
- *běhat, skákat, udržovat rovnováhu na jedné noze*
- *vyrovnávat svalové dysbalance v běžném pohybu*

Podoblast: Zdraví, bezpečí

- pojmenovává části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkci, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem
- rozlišuje, co prospívá zdraví a co mu škodí; chová se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých
- má povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
- má povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)
- chová se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádá druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)

Konkretizované výstupy:

- *pojmenovat viditelné části těla včetně některých dílčích částí (např. rameno, koleno, loket, zápěstí) a některé vnitřní orgány (např. srdce, plíce, mozek, žaludek)*
- *mít poznatky o narození, růstu těla a jeho základních proměnách*
- *znát základní zásady zdravého životního stylu (např. o pozitivních účincích pohybu a sportu, hygieny, zdravé výživy, činnosti a odpočinku, pobytu v přírodě, otužování) a o faktorech poškozujících zdraví včetně návykových látek*
- *uvědomovat si, co je nebezpečné*
- *projevovat bezpečný odstup vůči cizím osobám*
- *chovat se přiměřeně a bezpečně ve známém prostředí (např. ve školním prostředí, na hřišti, na veřejnosti, v přírodě)*
- *znát a dodržovat základní pravidla chování na chodníku a na ulici (dávat pozor při přecházení, rozumět světelné signalizaci)*
- *vědět, jak se vyhnout nebezpečí (být opatrné, obezřetné, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc, koho přivolat)*
- *bránit se projevům násilí*

2. Dítě a jeho psychika

2.1. Jazyk a řeč

Podoblast: Výslovnost, gramatická správnost řeči, porozumění, vyjadřování, Dorozumívání

- pojmenuje většinu toho čím je obklopeno
- vést rozhovor, formuluje otázky, odpovídá, slovně reaguje
- popíše situaci (skutečnou, podle obrázku)

Konkretizované výstupy:

- mít přiměřeně bohatou slovní zásobu, dokázat osvojená slova aktivně uplatnit v řeči, používat větší množství slovních obrátů, správně určovat a pojmenovávat věci a jevy ve svém okolí
- používat jednoduchá souvětí, vyjádřit myšlenku, nápad, mínění, popsat situaci, událost, vyjádřit svoje pocity, prožitky
- dodržovat pravidla konverzace a společenského kontaktu – řečovou kázeň (např. dokázat naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, dokázat zformulovat otázku, samostatně a smysluplně odpovědět na otázku, umět komentovat zážitky a aktivity, posuzovat slyšené)
- dorozumět se verbálně i nonverbálně (např. používat gesta, udržet oční kontakt, reagovat správně na neverbální podněty)
- sledovat a zachytit hlavní myšlenku příběhu, vyslechnutý příběh převyprávět samostatně, věcně správně, popř. dokázat odhadnout, jak by mohl příběh pokračovat

2.2. Poznávací schopnosti

Podoblast: Řešení problémů, učení

- postupuje, učí se podle pokynů a instrukcí
- prožívá radost ze zvládnutého a poznaného

Konkretizované výstupy:

- nechat se získat pro záměrné učení
- odlišit hru od systematické povinnosti
- zacházet s předměty digitální technologie, využívat nejzákladnější funkce počítače (zapnout-vypnout, práce s myší, jednoduchou klávesnicí)

2.3. Sebepojetí, city a vůle

Podoblast: Sebevědomí a sebeuplatnění

- vyjadřuje souhlas i nesouhlas, říká „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítne se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.

Konkretizované výstupy:

- umět se rozhodovat o svých činnostech (samostatně se rozhodovat, co udělat, jak se zachovat, i o tom, co neudělat, co odmítnout, čeho se neúčastnit)
- snažit se uplatnit své přání, obhájit svůj názor

Podoblast: Sebeovládání a přizpůsobivost

- přijímá pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovná se s ním, učí se hodnotit svoje osobní pokroky (sebehodnocení)
- respektuje předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímá předem vyjasněné a zdůvodněné povinnosti

Konkretizované výstupy:

- *hodnotit druhé, sebe hodnotit vzhledem k aktuální situaci a možnostem*
- *přijímat drobný neúspěch (vnímat ho jako přirozenou skutečnost, že se mu někdy něco nedaří), umět přijmout sdělení o případných dílčích nedostacích, být schopné se z něho poučit*
- *přizpůsobit se společenství, projevovat zájem o spolupráci*
- *umět se přizpůsobit změnám*

3. Dítě a ten druhý:

Podoblast: Sociabilita

- uplatňuje své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajuje svůj postoj nebo názor, respektuje jiný postoj či názor), přijímá a uzavírá kompromisy , řeší konflikt dohodou
- odmítnout komunikaci, která mu je nepříjemná
- chová se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádá druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)

Konkretizované výstupy:

- *obhajovat svoje potřeby, svůj postoj či přání, přijímat také názor druhého, dohodnout se na kompromisním řešení*
- *všímat si, co si druhý přeje či potřebuje (např. dělit se s druhým dítětem o hračky, pomůcky, pamlsky, podělit se s jiným dítětem o činnost, počkat, vystřídat se)*
- *chápat, že každý je jiný, jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí a že je to přirozené*
- *nepříjemný kontakt a komunikaci dokázat odmítnout*
- *bránit se projevům násilí jiného dítěte (nenechat si ubližovat, nenechat se šidit, bránit se posmívání, ohradit se proti tomu)*
- *spoluvytvářet prostředí pohody*
- *respektovat rozdílné schopnosti*
- *důvěřovat vlastním schopnostem*
- *cítit sounáležitost s ostatními*
- *nabídnout pomoc*

4. Dítě a společnost:

Podoblast: Společenská pravidla a návyky

- vyjednává s dětmi i dospělými ve svém okolí, domlouvá se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)

- uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, učit se odmítat společensky nežádoucí chování

Konkretizované výstupy:

- rozlišovat společensky nežádoucí chování, vnímat co je lež, nespravedlivost, ubližování, lhostejnost, agresivita, vulgarismy
- pojmenovat povahové vlastnosti
- pochopit funkci rodiny a jejích členů

Podoblast: Zařazení do třídy /skupiny/

- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti

Konkretizované výstupy:

- vnímat odlišnosti mezi dětmi a podle toho přizpůsobovat i své přístupy
- navazovat s dětmi vztahy, mít ve skupině své kamarády, udržovat a rozvíjet s nimi přátelství
- cítit se plnohodnotným členem skupiny

5. Dítě a svět:

Podoblast: Poznatky, sociální informovanost

- orientovat se bezpečně ve známém prostředí a uvědomuje si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a má povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět jak se nebezpečí prakticky vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)

Konkretizované výstupy:

- uvědomovat si, že jak svět přírody, tak i svět lidí je na různých částech naší planety různorodý a pestrý a ne vždy šťastný
- vědět jak se nebezpečí prakticky vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc

Podoblast: Vztah k životnímu prostředí

- má povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomuje si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
- rozlišuje aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všímá si nepořádků a škod, upozorňuje na ně

Konkretizované výstupy:

- znát, co je škodlivé a nebezpečné (různé nástrahy a rizika ve spojení s přírodou) i neovlivnitelné – vítr, déšť záplavy, teplo, sucho, mrazy), co může ohrožovat zdravé životní prostředí
- uvědomovat si, že člověk a příroda se navzájem ovlivňují, že každý může svým chováním působit na životní prostředí (podporovat či narušovat zdraví, přírodní prostředí i společenskou pohodu)

4. INTEGROVANÝ BLOK

Provázek se klikatí, co je správné to on ví

Dílčí vzdělávací cíle:

1. Dítě a jeho tělo:

- uvědomění si vlastního těla
- rozvoj fyzické i psychické zdatnosti
- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu

2. Dítě a psychika:

2.1. Jazyk a řeč

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)

2.2. Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavost, zájmu, radosti z objevování apod.)

2.3. Sebepojetí, city a vůle

- získávání relativní citové samostatnosti
- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat

3. Dítě a ten druhý:

- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahu dítěte k druhým lidem
- vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivost apod.)
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými

4. Dítě a společnost:

- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách – uznávané

5. Dítě a svět:

- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy
- rozvoj schopností přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám

4. INTEGROVANÝ BLOK

Provázek se klikatí, co je správné to on ví

vzdělávací nabídka:

1.Dítě a jeho tělo:

- zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací , protahovací ,uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.
- činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí
- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozící při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislostí

R I Z I K A (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)

- *nedostatečný respekt k individuálním potřebám dětí (k potřebě spánku, pohybu, odpočinku, látkové výměny, osobního tempa a tepelné pohody, k potřebě soukromí)*
- *neznalost zdravotního stavu a zdravotních problémů dítěte*
- *nedostatek či zkreslené elementárních informací o lidském těle, o jeho růstu a vývoji, o funkcích některých částí a orgánů, o zdraví i možnostech jeho ohrožení, způsobech ochrany zdraví a bezpečí*
- *nerespektování rozdílných tělesných a smyslových předpokladů a pohybových možností jednotlivých dětí*
- *nevhodné prostory pro pohybové činnosti a nevhodná organizace z hlediska bezpečnosti dětí*
- *nedostatečně připravené prostředí, nedostatečné vybavení náčiním, nářadím, popř. nedostatečné využívání vybavení a dalších možností apod.*

2.Dítě a jeho psychika:

2.1.Jazyk a řeč

- samostatný slovní projev na určité téma
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest
- činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (knihy, časopisy, noviny apod.)
- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů

2.2. Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické logické, obrazné i pojmové)
- hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině
- činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami, vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.

2.3. Sebepojetí, city a vůle

- příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- cvičení organizačních dovedností
- výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.)
- činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností
- záměrné pozorování čím se lidé od sebe liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem)
- činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních

RIZIKA (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)

- *časově a obsahově nepřiměřené využívání audiovizuální, popř. počítačové techniky (nevhodná volba či časté a dlouhodobé sledování pořadů televize, videa)*
- *špatný jazykový vzor*
- *prostředí komunikačně chudé, omezující běžnou komunikaci mezi dětmi i s dospělým*
- *nepřiměřené nároky na dítě, časté negativní hodnocení, kdy dítě opakovaně prožívá pocit selhání*
- *nedostatečné uznání a oceňování úsilí či úspěchu dítěte*
- *jednání, které dítě pociťuje jako křivdu a vnímá jako násilí*
- *stresy a napětí, nejistota, nedostatek ochrany a osobního soukromí*

3. Dítě a ten druhý:

- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří)
- společenské hry, společné aktivity nejružnějšího zaměření
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhého (komunitní kruh)
- četba, vyprávění a poslech pohádek příběhů s estetickým obsahem a poučením
- hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých

RIZIKA (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)

- *nedostatek pozitivních příkladů a vzorů prosociálního chování, málo vstřícné postoje dospělých k dítěti i k sobě navzájem*
- *nemožnost spolupodílet se na volbě činností a témat, které se v mateřské škole realizují*
- *nedostatek empatie, neposkytování empatické odezvy na problémy dítěte*
- *nedostatečná pozornost tomu, jak dítě řeší své spory a konflikty s druhým dítětem*
- *časté organizování soutěživých činností a podporování nezdravé soutěživosti*

4. Dítě a společnost:

- *běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování*
- různorodé společenské hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích
- hry zaměřené k poznávání různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role
- dané pohlavím, profesní role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, spolupráce, tolerance) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí

RIZIKA (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)

- *chybějící informace o tom, jak se chránit před nebezpečím hrozícím od neznámých lidí*
- *ironizování a znevažování úsilí dítěte*
- *schematické mravní hodnocení bez možnosti dítěte vyjádřit vlastní úsudek*
- *nevhodný mravní vzor okolí*

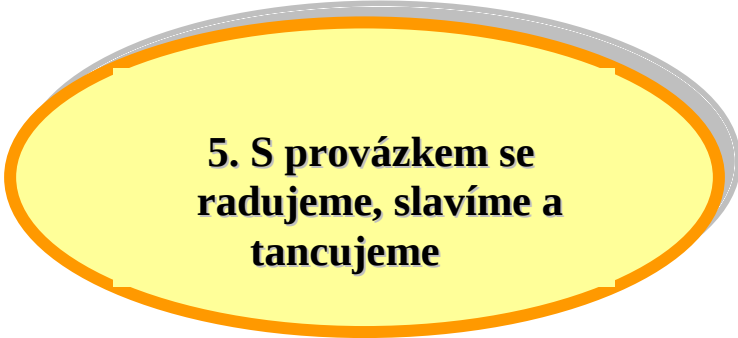
5. Dítě a svět:

- práce s obrazovým materiálem, literárními texty, využívání encyklopedií a časopisů
- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, objekty a jevy, požár, povodeň apod. a jiné nebezpečné situace), využívání praktických ukázek varující dítě před nebezpečím
- kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)
- využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a v okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními dítěti srozumitelnými reáliemi

R I Z I K A (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)

- *nedostatek pozornosti prevenci vlivů prostředí, které mohou být pro dítě nezdravé a nebezpečné*
- *užívání abstraktních pojmů, předávání „hotových“ poznatků nedostatečné a nepřiměřené*
- *informace, nedostatečné, nepravdivé nebo žádné odpovědi na otázky dětí*
- *uzavřenost školy vůči existujícím problémům a aktuálnímu dění*

Program integrovaného bloku:



5. S provázkem se radujeme, slavíme a tancujeme

Vzdělávací záměr tematického celku:

- **svět lidí, kultury, umění** (kultura prostředí, ve kterém dítě žije, svět výtvarného umění a dramatického umění, svět hudby, jak se lidé bavili a baví dnes)
- **lidové tradice, zvyky** – Posvícení, Dušičky, Sv. Martin, Advent, Mikuláš, Vánoce, Tři králové, Velikonoce, Čarodějnice,
- **mrvní zásady, rozvoj tvořivosti, fantazie a představivosti**
- **pohádky**

Charakteristika:

Děti se seznamují se světem lidí, kultury a umění, osvojují si základní poznatky o prostředí, seznamují se s tradičními lidovými a uměleckými zvyky a tradicemi, připravují, realizují a účastní se společných zábav a slavností (svátky a výročí), setkávají se s pozitivními vzory chování a jednání.

Život dříve a dnes v současnosti, řemesla, tradiční pokrmy vztahující se k tradičním svátkům. Seznamujeme děti s výtvary lidové kultury.

Prostřednictvím výtvarných a hudebně pohybových činností, dramatické výchovy děti vyjadřují své pocity, představy, svá přání a nálady.

5. INTEGROVANÝ BLOK

S provázkem se radujeme, slavíme a tancujeme

Klíčové kompetence:

K učení:

- 1/5 - učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnosti a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se výsledkům

K řešení problémů:

- 2/8 - nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu
- 2/3 - problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací, využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost

Komunikativní:

- 3/2 - dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)

Sociální a personální:

- 4/5 - napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí

Činnostní a občanské:

- 5/8 - má základní představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu a snaží se podle toho chovat dětskou
- 5/6 - zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje, je otevřeně aktuálnímu dění

5. INTEGROVANÝ BLOK

S provázkem se radujeme, slavíme a tancujeme

Očekávané výstupy:

1. Dítě a jeho tělo

Podoblast: Fyzický rozvoj a pohybová koordinace

- koordinuje lokomoci a další pohyby a pohyby těla, sladí pohyb s rytmem a hudbu
- ovládá dechové svalstvo, sladí pohyb se zpěvem
- vědomě napodobuje jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobuje jej podle pokynu

Konkretizované výstupy:

- postavit se zpříma a udržet správné držení těla po dobu vnější kontroly
- běhat, skákat, udržovat rovnováhu na jedné noze
- vyrovnávat svalové dysbalance v běžném pohybu
- otočit se čelem vzad bez ztráty rovnováhy a orientace
- zvládat nižší překážky, zvládat různé druhy lezení
- házet a chytat míč, užívat různé náčiní, nářadí
- užívat různé pomůcky k pohybu (tříkolky, koloběžky, odrážedla)
- běhat, skákat, udržovat rovnováhu na jedné noze
- přizpůsobit či provést jednoduchý pohyb podle vzoru či pokynů
- pohybovat se rytmicky, dodržet rytmus
- doprovázet pohyb zpěvem (např. při pohybových hrách, při chůzi, při rytmických činnostech)

2. Dítě a jeho psychika

2.1. Jazyk a řeč

Podoblast: Výslovnost, gramatická správnost řeči, porozumění, vyjadřování, dorozumívání

- domluví se slovy i gesty
- porozumí slyšenému (zachytí hlavní myšlenku příběhu, sleduje děj, a zopakuje je ve správných větách)
- naučí se nazpaměť krátké texty (reprodukovat říkanku, písničky, pohádky, zvládne jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
- sleduje a vypráví příběh, pohádku
- chápe slovní vtip a humor
- projevuje zájem o knížky, soustředěně poslouchá četbu, hudbu, sleduje divadlo, film

Konkretizované výstupy:

- spontánně vyprávět zážitky ze sledování filmových pohádek nebo pohádek z médií
- mít přiměřeně bohatou slovní zásobu, dokázat osvojená slova aktivně uplatnit v řeči, používat větší množství slovních obrátů, správně určovat a pojmenovávat věci a jevy ve svém okolí
- dorozumět se verbálně i nonverbálně (např. používat gesta, udržet oční kontakt, reagovat správně na neverbální podněty)
- sledovat a zachytit hlavní myšlenku příběhu, vyslechnutý příběh převyprávět samostatně, věcně správně, popř. dokázat odhadnout, jak by mohl příběh pokračovat
- předat vzkaz
- chápat jednoduché hádanky a vtipy
- znát, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit
- vnímat jednoduché písně, rýmy, popěvky v cizím jazyce

2.2. Poznávací schopnosti a funkce, myšlenkové operace, představivost a fantazie

Podoblast: Pozornost, soustředěnost, paměť

- naučí se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatuje a vybavuje

Konkretizované výstupy:

- zapamatovat si krátké říkanky, rozpočítadla, jednoduché básničky, písničky a reprodukovat je, přijmout jednoduchou dramatickou úlohu
- zapamatovat si pohádku, děj, příběh a převyprávět ho

Podoblast: Tvořivost, vynalézavost, fantazie

- vyjadřuje svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim

Konkretizované výstupy:

- rozvíjet a obohacovat hru podle své představivosti a fantazie
- spontánně vyprávět zážitky ze svého okolí, z různých vyprávění, či co dítě prožilo příjemného i nepříjemného
- vyjadřovat fantazijní představy
- dokončit příběh, pohádku (např. vymyslet konec, jinou variantu)
- vyprávět příběh s vizuální či akustickou oporou (podle obrázků, s dopomocí otázek atd.)
- vyjádřit vlastní jednoduché pohybové představy, rytmický doprovod nebo melodii (např. vymýšlet krátké dramatické scénky, naznačit, vyjádřit pomocí pantomimy konkrétní činnost, pohybem ztvárnit slyšenou melodii)
- tvořivě využívat přírodní i ostatní materiály při pracovních a výtvarných činnostech, experimentovat s materiály, poznávat a využívat výrazové možnosti (vytvářet různé plošné a prostorové útvary, mísit barvy, zkoumat odlišné účinky suchých a vlhkých podkladů, aj.)
- s materiály, barvami (např. vytvořit koláž, smíchat barvy, zapouštět barvy do klovatiny)
- dokreslit chybějící části na obrázku, sestavit části v celek, vytvořit jednoduchý model, stavbu, provést obměnu, tvořit dle vlastní představy, např. stavby z kostek
- navrhnout další varianty řešení (co by se stalo, kdyby ...)
- experimentovat s výtvarně netradičními materiály
- využívat tvůrčí a výtvarné techniky k výzdobě prostředí
- improvizovat a hledat náhradní řešení

Podoblast: Řešení problémů, učení

- projevuje zájem o knížky, soustředěně poslouchá četbu, hudbu, sleduje divadlo, film

Konkretizované výstupy:

- *projevovat zájem o poznávání písmen a číslic, prohlížet si knihy (atlasy, encyklopedie, obrázkové knihy, leporela), znát některé dětské knihy a vyprávět o nich, informace vyhledat v encyklopediích*

2.3. Sebepojetí, city a vůle

Podoblast: Vůle, vytrvalost, city a jejich projevy

- prožívá radost ze zvládnutého a poznaného
- zachycuje a vyjadřuje své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou výchovou či dramatickou improvizací apod.)
- prožívá a dětským způsobem projevuje, co cítí (strach, radost, náklonnost), snaží se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)

Konkretizované výstupy:

- *přirozeně projevovat radost z poznaného a zvládnutého (radovat se, že umí píseň, básničku, ukazuje obrázek, předvádí taneček, výrobek)*
- *umět to, co prožívá, vyjádřit slovně, výtvarně pohybově, mimikou (zážitky jednotlivé či v časové posloupnosti jako výtvarné vyprávění, komentovat obrázky apod., pomocí hudby, hudebně pohybovou a dramatickou improvizací atd.)*

3. Dítě a ten druhý:

Podoblast: Komunikace s dětmi, spolupráce při činnostech

- přirozeně a bez zábran komunikuje s druhým dítětem, navazuje a udržuje dětská přátelství
- spolupracuje s ostatními

Konkretizované výstupy:

- *aktivně komunikovat s druhými dětmi bez vážnějších problémů (vyprávět, povídat, poslouchat, naslouchat druhému)*
- *chápat a respektovat názory jiného dítěte, domlouvat se, vyjednávat*
- *vyhledávat partnera pro hru, domlouvat se, rozdělovat a měnit herní role, hru rozvíjet a obohacovat*
- *spolupracovat při hrách a aktivitách nejrůznějšího zaměření, být ostatním partnerem*
- *vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení /4.7.*
- *využívat neverbální komunikaci (úsměv, gesta, řeč těla, apod.)*

Podoblast: Sociabilita

- respektovat potřeby jiného dítěte, porozumí běžným projevům vyjádření emocí a nálad

Konkretizované výstupy:

- *všímat si, co si druhý přeje či potřebuje (např. dělit se s druhým dítětem o hračky, pomůcky, pamlsky, podělit se s jiným dítětem o činnost, počkat, vystřídat se)*
- *chápat, že každý je jiný, jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí a že je to přirozené*
- *k mladšímu, slabšímu či postiženému dítěti se chovat citlivě a ohleduplně (neposmívat se mu, pomáhat mu, chránit ho)*
- *porozumět běžným projevům emocí a nálad (např. vnímat, že je jiné dítě smutné, zklamané nebo naopak něčím nadšené, že má radost)*
- *respektovat rozdílné schopnosti*
- *důvěřovat vlastním schopnostem*
- *cítit sounáležitost s ostatními*
- *nabídnout pomoc*

4. Dítě a společnost:

Podoblast: Společenská pravidla a návyky

- porozumí běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých

Konkretizované výstupy:

- *dodržovat společně dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití v mateřské škole a na veřejnosti*
- *pojmenovat povahové vlastnosti*

Podoblast: Kultura, umění

- zachycuje skutečnosti ze svého okolí a vyjadřuje své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslí, používá barvy, modeluje, tvoří z papíru a jiných materiálů, z přírodnin)
- vyjadřuje se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládá základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zazpívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)

Konkretizované výstupy:

- *vyjádřit a zhodnotit prožitky (co se líbilo a co ne, co a proč zaujalo, co bylo zajímavé, překvapivé, podnětné apod.)*
- *v kulturních místech (např. divadle, galerii, muzeu atd.) respektovat dohodnutá pravidla a nerušit ostatní při vnímání umění*
- *všímat si kulturních památek kolem sebe (pomník, hrad, zámek, zajímavá stavba atd.)*
- *zobrazovat objekty reálné i fantazijní různými výtvarnými výrazovými prostředky (např. kresbou, malbou, plošným a prostorovým vytvářením s využíváním různých materiálů – viz výše)*
- *vyjadřovat se zpěvem, hrou na jednoduché rytmické či hudební nástroje, hudebně pohybovou činností*

5. Dítě a svět:

Podoblast: Poznatky, sociální informovanost

- osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou pro dítě blízké, pro ně smysluplné a přirozené, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi

Konkretizované výstupy:

- pravidla chování pro chodce
- mít poznatky o zvycích a rozumět běžným okolnostem a dějům, jevům a situacím, s nimiž se běžně setkává (rozumět tomu, co se ve známém prostředí děje)
- chápat základní tradicích kraje, přijmout tradici oslav

Podoblast: Adaptabilita ke změnám

- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé, přizpůsobovat se jim

Konkretizované výstupy:

- vědět, že se stále něco děje, že všechno kolem plyne, vyvíjí se a proměňuje běžně proměnlivé okolnosti v mateřské škole vnímat jako samozřejmé a přirozeně se tomuto dění přizpůsobovat

5. INTEGROVANÝ BLOK

S provázkem se radujeme, zpíváme a tancujeme

Dílčí vzdělávací cíle:

1. Dítě a jeho tělo:

- rozvoj psychické i fyzické zdatnosti
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností

2. Dítě a psychika:

2.1. Jazyk a řeč

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnost, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení a psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)

2.2. Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlené k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie
- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)

2.3. Sebepojetí, city a vůle

- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňující pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit

3. Dítě a ten druhý:

- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních

4. Dítě a společnost:

- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách
- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije
- rozvoj společenského a estetického vkusu

4. Dítě a svět:

- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitostech, vývoji a neustálých proměnách
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách

5. INTEGROVANÝ BLOK

S provázkem se radujeme, slavíme a tancujeme

vzdělávací nabídka:

1.Dítě a jeho tělo:

- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, poskoky, lezení)
- nelokomoční pohybové činnosti (změny postojů a poloh na místě) a jiné činnosti – turistika,
- míčové hry, základní gymnastika, sezónní činnosti
- hudební a hudebně pohybové hry
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami nástroji, náčiním, materiálem
- činnosti zaměřené k estetické úpravě prostředí – třídy, školy
- činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním
- konstruktivní a grafické činnosti

RIZIKA (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)

- omezování samostatnosti dítěte při pohybových činnostech, málo příležitosti k pracovním úkonům
- nerespektování rozdílných tělesných a smyslových předpokladů a pohybových možností jednotlivých dětí
- omezování spontánních pohybových aktivit, nepravidelná, málo rozmanitá či jednostranná nabídka pohybových činností
- absence či nedostatek řízených pohybových aktivit vedoucích k osvojení nových pohybových dovedností
- nedostatečně připravené prostředí, nedostatečné vybavení náčiním, nářadím, popř. nedostatečné využívání vybavení a dalších možností apod.

2.Dítě a jeho psychika:

2.1.Jazyk a řeč

- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- společné rozhovory, diskuse, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, vyprávění podle obrazového materiálu i skutečnosti, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým)
- grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- prohlížení a „čtení knížek“

- pohádek a příběhů
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest
- činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (knihy, časopisy, noviny apod.)

2.2. Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, chuť, vůně, dotek, zvuky), jejich charakteristických znaků
- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí, apod.
- smyslové hry, nejrozličnější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti nejrozličnějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
- činnosti zaměřené k vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médií apod.)

2.3. Sebepojetí, city a vůle

- spontánní a námětová hra,
- činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- činnosti nejrozličnějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, rozhodování a sebehodnocení
- sledování pohádek a příběhů obohacující citový život dítěte
- cvičení organizačních dovedností
- estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, dramatické, literární, výtvarné, hudební, pohybové apod.)
- příležitosti a hry na rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zloba, údiv, vážnost apod.)
- návštěvy dětských kulturních akcí, výlety

RIZIKA (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)

- špatný jazykový vzor
- vytváření komunikativních zábran (necitlivé donucování dítěte k rozhovoru, nerespektování dětského ostychu vedoucí k úzkosti a strachu dítěte
- nedostatek možnosti projevit vlastní city, sdělovat citové dojmy a prožitky a hovořit o nich
- nedostatečné uznání a oceňování úsilí či úspěchu dítěte
- spěch a nervozita, omezování možnosti dokončit činnost v individuálním tempu, nevhodné zásahy a přerušování činnosti dětí dospělými
- prostředí komunikačně chudé, omezující běžnou komunikaci mezi dětmi i s dospělým
- omezený přístup ke knížkám
- málo podnětů a aktivit podporující estetické vnímání, cítění, prožívání a vyjadřování
- nevhodné vzory a modely chování (necitlivé vztahy a postoje k okolí, nedostatek sociálního cítění)

3. Dítě a ten druhý:

- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
- společenské hry, společné aktivity nejrozumnějšího zaměření
- aktivity podporující sbližování dětí
- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke starším
- četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s estetickým obsahem a ponaučením
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhého
- činnosti zaměřené na porozumění a dodržování pravidel vzájemného soužití a chování, spolupodílet se na jejich vytváření

RIZIKA (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)

- nemožnost spolupodílet se na volbě činností a témat, které se v mateřské škole realizují
- prostředí, které nabízí málo možností ke spolupráci a komunikaci s druhým
- nedostatečná pozornost tomu, jak dítě řeší své spory a konflikty s druhým dítětem
- nejednoznačně formulovaná pravidla chování ve vztahu k druhému, nedodržování přijatých pravidel, špatný vzor
- nedostatečný respekt k vzájemným sympatiím dětí a malá podpora dětských přátelství
- soustředění pozornosti pouze na verbální formy komunikace
- nedůstojné jednání, zesměšňování, ponižování

- *nedostatek pozitivních příkladů a vzorů prosociálního chování, málo vstřícné postoje dospělých k dítěti i k sobě navzájem*
- *nedostatek empatie, neposkytování empatické odezvy na problémy dětí*
- *nedostatečně prosociálně bezpečné prostředí, neautentické, s nedostatkem porozumění a tolerance*

4. Dítě a společnost:

- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- různorodé společenské hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích.
- přípravy a realizace společných zábav a slavností (slavnosti v rámci zvyků a tradic, kulturní programy)
- tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a tříbení vkusu
- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- aktivity přibližující a seznamující dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí
- aktivity přibližující dítěti mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost apod.) v jednání lidí

RIZIKA *(co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)*

- *nedostatek estetických a etických podnětů a příležitostí k jejich kultivovanému prožívání a vyjádření*
- *přítomnost nevhodných, podbízivých a nevkusných podnětů*
- *nedostatek příležitostí k rozvoji uměleckých dovedností dítěte a k vyjádření jeho estetického vztahu k prostředí, ke kultuře a k umění*
- *nevhodný mravní vzor okolí (děti jsou svědky nespravedlivého, nezdvořilého, hrubého, popř. agresivního chování, netolerantních, necitlivých či nevšímavých postojů apod.)*
- *zvyhodňování a znevýhodňování některých dětí ve skupině*
- *nedostatek příležitostí k nápravě jednání, které bylo proti pravidlům*

5. Dítě a svět:

- sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro děti zajímavé
- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, vycházky do okolí, výlety
- práce s obrazovým materiálem, literárními texty, využívání encyklopedií a časopisů
- praktické činnosti na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s materiály a surovinami)
- využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními dětsky srozumitelnými reáliemi o naší republice

RIZIKA (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů pedagoga)

- *nedostatek příležitostí vidět a vnímat svět v jeho pestrosti a změně, v jeho dění a řádu*
- *převaha zprostředkovaného poznávání světa (obraz, film)*
- *výběr a nabídka témat, která jsou pro život dítěte příliš vzdálená, pro jeho vnímání a chápání náročná, která přesahují přirozenou zkušenost dítěte a nejsou pro děti prakticky využitelná*
- *jednotvárná, málo rozmanitá nabídka činností, málo podnětné, málo pestré a málo obměňované prostředí, nebo prostředí nepřehledné, neupravené, neuspořádané, s nadbytkem hraček a věcí*
- *užívání abstraktních pojmů, předávání „hotových“ poznatků*

8.4. Specifické vzdělávací programy

Cíl: Všestranně podněcovat děti ke spontánnímu mluvení a chuti k mluvení. Dítě, které odchází z mateřské školy do školy základní, bude bez řečových vad a poruch, a tím i bez řečového a komunikačního handicapu v kolektivu vrstevníků a dospělých.

Plněním cíle rozvíjíme:

- motorické schopnosti a dovednosti dětí v oblasti hrubé a jemné motoriky ruky a motoriky mluvidel
- zlepšit prostřednictvím poslouchání a pozorování paměť pro mluvenou řeč
- komunikativní dovednosti a kultivovaný projev
- schopnost zrakové analýzy
- schopnost všímát si shodných znaků
- schopnost rozpoznávat slyšená slova
- smyslové vnímání, tvořivé myšlení, představivost a fantazii dětí

Charakteristika programu:

Program se věnuje rozvoji řeči, komunikaci, kultivaci řečového projevu předškolního dítěte. Zabývá se prevencí poruch řeči. Velký důraz je kladen na vztah k rodnému jazyku, mateřštině. Všestranně podněcujeme děti ke spontánnímu mluvení a chuti k mluvení, zdokonalujeme mluvní pohotovost, rozvíjíme smyslové vnímání, slovní zásobu, tvořivé myšlení, představivost a fantazii dětí.

Plněním cílů programu dochází k budování jazykových kompetencí dětí v souladu s RVP PV.

Program přirozeného rozvoje řeči neprobíhá izolovaně, ale prolíná do dalších programů školy a je součástí ŠVP MŠ.

Vzdělávací obsah programu:

- kolektivní jazykové chvíle (jazykové hry na rozvoj řeči jsou směřovány pro všechny děti)
- individuální logopedické chvíle (pro děti s vadou výslovnosti, navazuje na práci klinického logopeda a ve spolupráci s rodiči)
- ke splnění cíle využíváme především hry
- každodenní činnosti v průběhu celého dne v MŠ
- hravou formou prostřednictvím obrázků a hraček
- dostatečný prostor k mluvení a komunikaci dětí

Činnosti a náměty:

- cvičení na zlepšení pozornosti, dostatečný rozsah pozornosti pomáhá dětem snadněji porozumět řeči
- námětové hry „Na papouška“, apod.
- využití literatury např. Cvičení pro rozvoj řeči apod.
- hry na zlepšení ovládání dechu (úzká spolupráce s nadstandardní aktivitou „hra na zobcovou flétnu“)
- hra s překvapením na zvýšení radosti a zájmu dětí
- vytváření příležitostí k napodobování běžných každodenních činností např. „Kuba řekl“
- hry na zaměření na rozvoj vnímání zvuků řeči, rozlišování mezi zvuky
- respektujeme zájmy a nápady dětí
- využití notebooku s výukovými programy v oblasti logopedie
- poskytujeme dětem dostatek možnosti ke zkoumání předmětů a různých materiálů užitečných pro rozvoj slovní zásoby

Spolupráce s rodiči:

Při logopedických chvilkách učitelky navazují na práci odborného logopeda a ve spolupráci s rodiči, dbají na správnou výslovnost svěřených dětí. Rodičům poskytují materiál, informace o činnosti logopeda, kterého s dítětem navštěvují. Logopedické asistentky doplňují činnost logopeda a jsou mezičlánkem mezi odborníkem a rodičem.

Závěry:

Pět učitelek má kurz logopedické asistentky. Zůstává prioritou pro nově příchozí učitelky se v této oblasti sebevzdělávat a tímto kurzem projít. Zaměřit se na nabídku nakladatelství Portál a jiných odborných knih z oblasti rozvoje řeči, logopedie a neustále tak doplňovat učitelskou knihovnu a logopedickou učebnu vhodnými logopedickými pomůckami.

Program pro práci s nadaným dítětem

Cíle:

- ve spolupráci s PPP správně diagnostikovat mimořádně nadané dítě a vytvořit pro něj vhodný individuální vzdělávací plán (IVP)
- respektovat individuální potřeby dítěte
- vytvořit optimální podmínky pro všestranný rozvoj osobnosti dítěte
- rozvíjet a podporovat mimořádné schopnosti dítěte v oblasti, v níž vyniká a soustavně podněcovat i rozvoj v dalších oblastech

Charakteristika programu:

Program pro práci s nadaným dítětem je vypracován na základě RVP PV doplňuje ŠVP a TVP a je s nimi v souladu. V případě, že v některé ze tříd diagnostikováno mimořádně nadané dítě, slouží tento program jako podklad pro vypracování IVP. Obsah i podmínky IVP jsou přizpůsobeny mimořádným schopnostem dítěte a doplněny nabídkou dalších aktivit podle zájmu a mimořádných schopností dítěte. Rozvoj a podpora těchto schopností je organizována tak, že neomezuje pestrost a šíří obvyklé vzdělávací nabídky.

Vzdělávací obsah programu:

- tvořivé hry a činnosti
- vzdělávání mimořádně nadaného dítěte probíhá v integraci mezi ostatními dětmi
- prožitkové a interaktivní učení
- činnosti na rozvoj a podporu mimořádných schopností dítěte
- činnosti na rozvoj schopnosti dítěte v oblasti, které jsou potlačovány mimořádným nadáním v oblasti jiné

Činnosti a náměty:

- experimentování a pokusy s mikroskopem, přírodninami
- prohlížení encyklopedií a naučných knih
- hry na rozvoj a podporu mimořádných schopností dítěte
- respektujeme zájmy, nápady a kreativitu dítěte
- poskytujeme dětem dostatek možností ke zkoumání předmětů a různých materiálů užitečných pro rozvoj individuálních schopností

Spolupráce s rodiči:

Při práci s nadaným dítětem učitelky spolupracují s odborníky s pedagogicko-psychologické poradny a s rodiči, dbají na všestranný rozvoj dítěte a podporu mimořádných schopností. Učitelky navazují na doporučení pracovníků PPP a jsou mezičlánkem mezi odborníky a rodičem.

Pedagogicko-psychologická poradna —————> Učitelka —————> Rodič

Závěry:

V současné době není v mateřské škole žádné dítě, které se projevuje mimořádnými schopnostmi a nadáním.



Program zdravotně preventivní

Cíle:

- naučit děti postojům, které spočívají v úctě ke zdraví a praktickým dovednostem chránící zdraví
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu
- osvojení pozitivního sociálního chování, rozvoj osobnosti
- rozvoj kompetencí a dovedností jedince pro plnohodnotný život a poskytovat příležitost nabývat tuto novou gramotnost již v předškolním věku

Cíle naplňujeme formou prožitkového učení, vytvářením podmínek pro zdravý vývoj dítěte po stránce tělesné, duševní a sociální.

Charakteristika programu:

Svým pojetím pokrývá požadavky RVP PV. Věnuje pozornost všemu dění v mateřské škole a jeho vzdělávacímu vlivu na výchovu dětí. Velkou pozornost věnujeme zdravotnímu stavu dětí – kontrola zraku, správného držení těla, péče o chrup dětí (motivační program „Zdravé zoubky“, čištění zoubků po obědě, cvičení na „Vítkově chodníčku“), spolupráce s odborníky. Základem prevence v předškolním věku je vytvoření sociálních kompetencí dětí v oblasti zdravého životního stylu, které jsou zároveň prevencí sociálně patologických jevů. Vycházíme z uspokojování přirozených potřeb dětí respektujeme přirozené lidské potřeby jedince (úcta k životu, lidskému společenství a přírodě na naší planetě).

Obsah programu:

Program se opírá o společnou filozofii a principu základního modelu podpory zdraví a prevence sociálně patologických jevů v mateřské škole. Mateřská škola vytváří vstřícné, estetické, podnětné a hygienické prostředí.

Sledované kompetence podpory zdraví a zdravého životního stylu, které jsou zároveň prevencí sociálně patologických jevů a jež je třeba v předškolním věku rozvíjet:

Děti získávají:

- sebedůvěru, samostatnost, sebejistotu (děti mají právo říci ne, když něco nechťejí. Umění říci ne je z hlediska ochrany zdraví velmi pozitivní postoj)
- podporu zkušeností, které poskytují potěšení a touhu účastnit se pohybových aktivit. Spontánní pohybové aktivity a samostatná volba jejich obtížnosti, možnost vyzkoušet si své síly v nesoutěživém prostředí – dítě bude mít realistický odhad své možnosti (prevence úrazů, stresů, neúspěchů...)

- seberozvíjení – osobní zkušeností, prožitkem dítě získává znalosti, dovednosti, postoje o zdraví, bezpečí, zdravém životním stylu, soužití ve skupině, sebeovládání – prevence pozdější agresivity, nesnášenlivosti, neschopnost řešit problémy a následné sebepoškozování
- schopnost přizpůsobení se životu v sociální komunitě, vnímavý vztah k okolnímu světu, schopnost přiměřeně kriticky myslet, rozhodovat se – vědět, že kontakty s některými lidmi mohou být nebezpečné
- větší zručnost a senzomotorickou kontrolu
- návyky chránící zdraví dítěte
- vyšší sebevědomí
- překonávají překážky a učí se starat samy o sebe

Činnosti:

Probíhají v neohrožujícím prostředí mateřské školy při respektování potřeb druhého:

- kooperativní hra
- spontánní hra (poznávání, objevování), námětová hra
- kompenzační cvičení (dechová, zdravotní, jógová cvičení), zde probíhá úzká spolupráce s dalšími aktivitami mateřské školy např. hra na zobcovou flétnu, cvičení na balančních míčích a „Vítkově chodníčku“ -
- rozvíjení sebeobslužných návyků
- diskusní kruh
- dramatická cvičení
- hry záměrně navozené s cílem poskytnout dětem příležitost podílet se na společných činnostech dvojice, skupiny
- podporujeme příležitosti, kdy děti navzájem vyžadují dodržování pravidel skupinového soužití
- dáváme dětem důvěru
- nabízíme přiměřené množství vzájemných aktivit
- dostatek volného pohybu (zejména na čerstvém vzduchu)
- polodenní výlety do přírody
- každodenní rozcvičky
- zdravá racionální výživa
- dodržování pitného režimu
- zapojování protidrogové prevence do pohádek a příběhů

Spolupráce s rodiči:

Mateřská škola spolupracuje s rodiči - každodenní kontakt s učitelkou na třídě, účast rodičů na školních a mimoškolních akcích, seznamování rodičů se smysluplným využíváním volného času dětí, osvětová činnost pro rodiče v oblasti zdravého životního stylu a v oblasti prevence problémů (spolupráce s PPP ...), pomoc dětem ze sociálně znevýhodněných rodin. Je nutné respektovat názor rodiny na životní styl i výchovu dítěte. Učitelka plní roli poradce, poskytuje odbornou literaturu. Spolupracuje s rodiči při zjišťování schopnosti dětí a při plánování jejich rozvoje. Dochází k vzájemné informovanosti a komunikaci s rodiči. Rodiče se mohou zapojit do hry.

Systematické vzdělávání učitelek v oblasti preventivní výchovy:

- alkohol, drogy, kouření
- kriminalita, delikvence
- virtuální drogy (počítač, televize)
- záškoláctví
- šikana, vandalismus
- patologické hráčství
- xenofobie, rasismus



8.5. Nadstandardní aktivity

V naší mateřské škole, jsou nabízeny tyto nadstandardní aktivity:

- seznamování s anglickým jazykem
- procvičování řeči
- hudebně dramatická – „Hlásek“
- metoda „Dobrého startu“

Cílem nadstandardních aktivit je rozšířit programovou nabídku školy.

Organizace nadstandardních aktivit:

Nadstandardní aktivity nejsou realizovány na úkor rozsahu a kvality standardního vzdělávacího programu, tzn. nejsou součástí hlavní vzdělávací nabídky (je vypracován přesný časový plán).

Charakteristika nadstandardních aktivit:

Nadstandardní aktivity umožňují dětem vyžití v nejrůznějších oblastech (jazykové, hudební). Každá nadstandardní aktivita má vypracovaný svůj plán, který je součástí třídní dokumentace a vypracovávají si je samy pedagogické pracovnice, podle toho, kterou aktivitu vedou.

Obsah nadstandardních aktivit:

Obsahem jsou hry a činnosti, které rozvíjí děti v oblastech, na které je aktivita zaměřena.

Další aktivity MŠ

- návštěva Ekocentra Pardubice
- pohádková představení v MŠ
- návštěva místního divadla a kina
- návštěva výstav
- exkurze do pekárny, keramické dílny, zahradnictví
- tvořivé dílny rodičů a dětí (podzimní, jarní, výtvarná apod.)
- mikulášská nadílka
- vánoční koncerty (ZUŠ)
- vánoční posezení s rodiči – besídka
- výstava betlémů - Chocenské muzeu
- karneval v MŠ
- Tříkrálová koleda v MŠ
- návštěva v 1. třídě ZŠ Sv. Čecha a ZŠ Kollárova
- aktovkový týden
- barevné dny
- exkurze do knihovny s besedou
- velikonoční slavnosti
- Den dětí, Den matek, Den otců – oslava

- noc v mateřské škole
- Den Země ve Vysokém Mýtě, Chocni
- školní výlet – Zámek Kostelec nad Orlicí
- celodenní výlety
- oslava čarodějnic s opékáním buřtů
- třídní oslavy narozenin dětí
- flétničkou koncert na ukončení školního roku
- beseda s policií ČR a záchranáři, hasiči
- dopravní den
- slavnostní vyřazování budoucích školáků za účasti rodičů
- plavecký, lyžařský výcvik, bruslení



Nadstandardní aktivita „Metoda dobrého startu“

Metoda dobrého startu v naší mateřské škole se týká předškolních dětí i dětí s odkladem školní docházky.

Cíl Metody dobrého startu:

rozvíjet u dětí ty oblasti, které jsou důležité pro úspěšnou práci dítěte v základní škole

- posílení jazykových a komunikativních kompetencí dětí
- zdokonalení pravolevé a prostorové orientace
- zdokonalení sluchového vnímání (sluchová analýza, syntéza, diferenciací)
- chápání časových vztahů
- procvičování rozlišování barev
- prohloubení schopnosti koncentrace, pozornosti a paměti
- procvičení zrakově pohybové koordinace
- zdokonalení úchopu psací potřeby a uvolnění svalstva ruky

Charakteristika Metody dobrého startu:

Metoda dobrého startu sleduje rozvoj psychomotoriky ve všech aspektech v součinnosti se sférou emocionálně motivační a sociální, přispívá k rozvoji řeči. Cvičení MDS u dětí s normální psychomotorickou úrovní rozvoj aktivizují, u dětí s poruchami rozvoje upravují nepravidelně se rozvíjející funkce.

Obsah Metody dobrého startu:

Podstatu práce tvoří akusticko-opticko-motorická cvičení, která se odrážejí v oblasti:

- Zrakové – která slouží k rozlišování grafických vzorů
- Pohybové – slouží k provádění gest a grafických znaků, které mají být souběžné s rytmem písni
- Sluchové – o kterou se pohybová složka opírá, představuje rytmus

Každou novou lekcí se zvyšuje náročnost úkolů. Nositelem děje ve výuce je píseň, od které se odvíjí vyprávěný příběh a následný pohyb. Symbolem každé písně je grafický vzor, k jehož zvládnutí je třeba dokonalého zrakového vnímání (vizuální diferenciací, vizuální integrace) pravolevé a prostorové orientace, koncentrace pozornosti a názorné paměti. Grafický vzor koresponduje s rytmickým schématem dané písně, u kterého se procvičí lateralizace ruky, motorická a senzomotorická koordinace, manuální zručnost a ovládání mluvidel. Úspěšným završením celého cvičení je reprodukce grafického vzoru s hudebním doprovodem a zpěvem dítěte.

Organizace Metody dobrého startu:

S dětmi se pracuje ve skupinách. Počet dětí se vždy odvíjí od skutečnosti, o jaké děti jde, zda s normální psychomotorickou úrovní či děti s poruchami rozvoje.

9. Evaluační systém

Evaluační je proces průběžného vyhodnocování procesu vzdělávání (vzdělávacích činností, situací, podmínek) a jeho výsledků, který je realizován systematicky a pravidelně a jehož výsledky jsou v praxi smysluplně využívány; evaluace probíhá na úrovni školy nebo na úrovni třídy; evaluace může být vnější i vnitřní (→ *autoevaluace*).

Evaluační i autoevaluace vychází z:

- pozorování dětí,
- rodičů - rozhovorů a anket,
- při pedagogických radách - rozhovorů a rozborů,
- ředitelky - hospitační činnosti.

9.1. ŠVP PV

Soulad ŠVP-RVP PV, ŠVP-TVP-RVP PV	
Cíl:	Hodnocení naplňování záměrů, kvalita vzdělávacího obsahu, metod a forem vzdělávání, programů školy, prostor pro změny.
Časový rozvrh:	2x ročně (leden, červen)
Nástroje:	- analýza podmínek a situace - porady - monitoring - hospitační záznamy - autoevaluace učitele - dotazníky pro rodiče - konzultace s rodiči, zřizovatelem
Kdo:	ředitelka, učitelky, rodiče, zřizovatel

9.2. Podmínky vzdělávání

Hodnocení věcných podmínek, životostprávy, psychosociálních podmínek, řízení, personální a pedagogické zajištění.	
Cíl:	Zhodnotit předpoklady, okolnosti, situace ve vztahu k naplnění cílů RVP PV a záměrů ŠVP.
Časový rozvrh:	červen
Nástroje:	- kontrolní činnost - hospitace - dotazníky - DVPP - pedagogické a provozní porady - konzultace - jednání se zřizovatelem - výsledky kontrol - hodnocení na úrovni třídy
Kdo:	ředitelka

Hodnocení spolupráce s rodiči.	
Cíl:	Naplnění záměrů, forem a metod spolupráce, úspěšnost.
Časový rozvrh:	říjen, červen
Nástroje:	- ankety - třídní schůzky - dotazníky - akce školy (za účasti rodičů) - zveřejnění nadstandardních programů - rozhovory s rodiči - monitoring mezi rodiči
Kdo:	Učitelky, vedoucí ŠJ, rodiče.

Hodnocení spolupráce se zřizovatelem, jinými organizacemi a veřejností.	
Cíl:	Kvalita a účelnost stanovených postupů ve vztahu s plněním záměrů ŠVP.
Časový rozvrh:	červen
Nástroje:	- webové stránky - jednání se zřizovatelem - konzultace s partnery - prezentace činnosti MŠ na veřejnosti - účast a pomoc organizací při akcích školy
Kdo:	ředitelka, vedoucí stravování, učitelky dle stanovených specifických povinností

9.3. Průběh vzdělávání

Hodnocení vzdělávacího obsahu, metod a forem práce.	
Cíl:	Zhodnocení vlastního průběhu vzdělávání, nabídka činností ve vztahu k dovednostem a potřebám dítěte.
Časový rozvrh:	průběžně, dotazníky – 1x ročně (duben)
Nástroje:	- vzájemné hospitace - vzájemné konzultace mezi učiteli - konzultace s rodiči - hospitace - pedagogické rady - diagnostika, pozorování
Kdo:	učitelky, děti, rodiče

Evaluace profesního rozvoje učitelek.	
Cíl:	Autoevaluace vlastní vzdělávací práce, sebevzdělávání, uplatnění poznatků z DVPP ve vlastní práci.
Časový rozvrh:	průběžně
Nástroje:	- vzájemné konzultace - hospitace - pedagogické rady
Kdo:	ředitelka, učitelky

Hodnocení tématických částí integrovaných celků.	
Cíl:	Soulad částí v tematickém celku, naplnění stanovených záměrů v rámci vzdělávací nabídky, míra získaných kompetencí, integrace
Časový rozvrh:	po ukončení tematické části
Nástroje:	- zpětná vazba - konzultace učitelek ve třídě - konzultace s rodiči - konzultace s dětmi
Kdo:	učitelky, děti

Hodnocení integrovaných bloků.	
Cíl:	Naplnění stanovených záměrů v rámci vzdělávací nabídky, míra získaných kompetencí, integrace a návaznost bloků.
Časový rozvrh:	po ukončení tematického celku .
Nástroje:	- zpětná vazba - konzultace mezi učitelkami školy a třídy - hodnocení tématických částí celku - konzultace s rodiči - konzultace s dětmi - prezentace práce dětí
Kdo:	učitelky, ředitelka dětí, rodiče

Hodnocení nadstandardních aktivit.	
Cíl:	Naplnění záměrů, individuálních potřeb dětí, vzdělávací přínos.
Časový rozvrh:	červen
Nástroje:	- portfolio dítěte - dotazníky - porady - rozhovory
Kdo:	ředitelka, učitelky, které se podílí na činnosti, rodiče

9.4. Výsledky vzdělávání

Hodnocení individuálních vzdělávacích pokroků u dětí.	
Cíl:	Rozvoj a učení dítěte, vzdělávací pokroky dítěte, prospívání dítěte ve vztahu k jeho individuálním potřebám.
Časový rozvzh:	průběžně.
Nástroje:	- diagnostika třídy (začátek šk. roku) - vstupní diagnostika dítěte (při nástupu dítěte do MŠ) - denní diagnostika do třídní knihy - mikrodiagnostika (během činnosti) - dlouhodobá diagnostika (pozorování, rozhovory, analýza výsledků dětské práce, portfolia dítěte, záznamové listy - pedagogické rady - konzultace s rodiči - konzultace učitelek - konzultace se specialisty
Kdo:	učitelky, rodiče, specialisté